

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Obraz Edvarda Beneše v českých médiích v letech 1996-2019

Vypracovala: Lucie Havelková
Vedoucí práce: doc. PhDr. Stanislav Holubec, Ph.D. et Ph.D.

České Budějovice 2021

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala doc. PhDr. Stanislavu Holubcovi, Ph.D. et Ph.D. za jeho odborné vedení, pomoc a cenné připomínky, které mi poskytl při vypracování této bakalářské práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne

.....
Lucie Havelková

Anotace

Bakalářská práce analyzuje mediální obraz Edvarda Beneše v českých médiích mezi lety 1996-2019. Teoretická část práce se zabývá pohledem historiků Antoina Marèse, Zbyňka Zemana a Jindřicha Dejmka a novinářky Sidonie Dědinové na postavu Edvarda Beneše. Další kapitola teoretické části se zabývá nejvýznamnějšími místy paměti spjaté s Benešem a kontroverzemi, které jsou s těmito místy paměti spojené. Poslední kapitola je věnována Společnosti Edvarda Beneše a Ceně Edvarda Beneše, kterou Společnost částečně zaštiťuje. Empirická část se věnuje analýze článků vydávaných mezi lety 1996-2019. Konkrétněji, se empirická část zaměřuje na proměnu četnosti vydávání článků v tomto období v konkrétních médiích. Stěžejní část práce tvoří analýza pohledu článků na Beneše v kontextu nejdůležitějších historických událostí, jichž byl Beneš součástí, a také analýza pohledu na Benešovu osobnost. Poslední kapitola empirické části se týká recenzí knih a životopisů o Benešovi.

Klíčová slova: Edvard Beneš, obraz, česká média, 1996-2019

Annotation

The bachelor thesis analyzes the media image of Edvard Beneš in the Czech media between 1996-2019. The theoretical part of thesis deals with the view of historians Antoin Marès, Zbyněk Zeman and Jindřich Dejmek and the view of journalist Sidonie Dědinová to the figure of Edvard Beneš. The next chapter of the theoretical part deals with the most important places of memory associated with Beneš and the controversies that are associated with these places of memory. The last chapter is devoted to the Edvard Beneš Society and the Edvard Beneš Prize, which the Society partially sponsors. The empirical part deals with the analysis of articles published between 1996-2019. More specifically, the empirical part focuses on the changes in the frequency of publishing articles in this period in specific media. The main part of the work consists of an analysis of the view of articles on Beneš in the context of the most important historical events of which Beneš was a part, as well as an analysis of the view of Beneš's personality. The last chapter of the empirical part concerns reviews of books and biographies about Beneš.

Keywords: Edvard Beneš, an image, Czech media, 1996-2019

Obsah

Úvod.....	6
1 Problematika hodnocení postavy Edvarda Beneše – „druhý život“	10
1.1 Vývoj pohledu na postavu Edvarda Beneše do roku 1989	13
2 Pohled na postavu Edvarda Beneše po roce 1989 a místa paměti spjatá s Benešem.....	16
2.1 Pojetí postavy Edvarda Beneše historiky Antoinem Marèsem, Zbyňkem Zemanem a Jindřichem Dejmekem.....	16
2.2 Hodnocení Edvarda Beneše spisovatelkou Sidonií Dědinovou	21
2.3 Místa Paměti spjatá s Benešem	22
2.3.1 Benešova vila v Sezimově Ústí.....	22
2.3.2 Benešův palouček a Památník dr. Edvarda Beneše v Aši.....	23
2.3.3 Busta Edvarda Beneše v Českém Krumlově.....	24
2.3.4 Most Dr. Edvarda Beneše v Ústí nad Labem	25
2.3.5 Socha Edvarda Beneše na Loretánském náměstí v Praze	26
3 Společnost Edvarda Beneše	29
3.1 Cena Edvarda Beneše	30
4 Edvard Beneš na stránkách českého tisku od roku 1996	31
4.1 Proměna četnosti psaní o Benešovi v čase	31
4.2 Vznik první republiky a první republika	33
4.3 Mnichov 1938, Benešův exil.....	33
4.4 Benešovy dekrety – odsun Němců	34
4.5 Únor 1948 a jeho důsledky.....	36
4.6 Pozitivní a negativní přívlastky Edvarda Beneše.....	37
4.7 Recenze knih a životopisů o Edvardu Benešovi.....	40
Závěr.....	43
Prameny a literatura	45
Literatura:	45
Akademické práce:	45
Elektronické zdroje:.....	46
Články v tiskové podobě:	46
Články v elektronické podobě:	47
Seznam grafů:.....	49

Úvod

Edvard Beneš se narodil 28. května 1884 v obci Kožlany do rodiny obchodníka jako Eduard Beneš, jméno Edvard začal používat až později.¹ Eduard byl nejmladší z deseti dětí (osm se jich dožilo dospělosti). Důležitou roli v jeho vyšším vzdělávání i politickém smýšlení hráli jeho starší bratři Václav a Vojtěch, kteří stejně jako Eduard studovali na vysoké škole, a spojoval je ještě jeden důležitý fakt, a to zájem o sociální demokracii.² Po studiu na vinohradském gymnáziu byl přijat ke studiu na Filozofické fakultě Karlovo-Ferdinandovi univerzity. Po dvou semestrech studia na univerzitě v Praze se odebral do Paříže, kde začal navštěvovat přednášky na Sorbonně, později pokračoval ve svém studiu i v Německu a zakončil jej dvěma semestry v Praze. V roce 1909 se oženil s Annou Vlčkovou, se kterou se seznámil v během studia v Paříži. Anna si později změnila na jméno Hana. Jejich manželství bylo šťastné, přestože zůstalo bezdětné. Po vypuknutí první světové války se Edvard Beneš stal blízkým spolupracovníkem T.G. Masaryka. Společně organizovali odboj proti Habsburkům a v exilu se snažili, aby bylo Československo uznáno za právoplatný stát.³ Jako ministr zahraničních věcí setrval ve své funkci sedmáct let, tedy až do své volby prezidentem v roce 1935.

S přibývajícými zdravotními komplikacemi prvního československého prezidenta, bylo jasné, že bude muset být dříve či později zvolen jeho nástupce. Masaryk již krátce po vzniku republiky uvažoval o Benešovi jako o svém nástupci, kvůli svému zdraví. Případné Benešovo zvolení ovšem nebylo tak jisté, jak by se na první pohled mohlo zdát. Negativní postoj vůči jeho osobě vyvolávaly jeho drsné metody a k oblíbenosti mu nepřidával fakt, že se neváhal pustit do otevřeného konfliktu s obhájci stavovských zájmů nebo militantními nacionalisty. Trnem v oku jeho politickým kolegům byl také jeho rychlý politický vzestup, kdy se bez jakékoliv příslušnosti ke straně se dostal do vysokých politických pozic.⁴

Pro mnohé bylo překvapením, že si Masaryk za svého nástupce vybral právě Beneše. Očekávali spíše Karla Kramáře, se kterým se však Masaryk odcizil. Během 20. let vystal Masarykovi na mysl ještě jeden nástupce – a to Antonín Švehla. Antonín Švehla měl být však

---

¹ ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: politický životopis*. Praha: Mladá fronta, 2000. ISBN 80-2040770-7. s. 9–313

² MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. *Ecce homo*. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 22

³ ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: politický životopis*. Praha: Mladá fronta, 2000. ISBN 80-2040770-7. s. 9–313

⁴ KVAČEK, Robert. Volební souboj. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 11–19

jen dočasným náhradníkem za Beneše, svým způsobem by byl hlavou státu spolu s Benešem, protože na rozdíl od Beneše nebyl tolik vzdělaný a reprezentativní. Antonín Švehla odmítl.⁵ Z počátku to byl právě Švehla, který zpočátku podporoval Edvarda Beneše jako Masarykova nástupce. Podporovat ho přestal v okamžiku, kdy zjistil, že Beneš nezastává v zahraniční politice zájmy agrárníků, v jejichž čele Švehla stál.⁶

Po Švehlově smrti mezi agrárníky i nadále přetrvávala antipatie vůči Benešovi – byl pro ně překážkou realizace jejich politických zájmů. Benešovi protivníci se snažili zabránit jeho volbě, seč mohli, a proto nabídli pokračování ve funkci prezidentu Masarykovi, který odmítl, neboť již v roce 1934 kandidoval z nutnosti, neboť Beneš ještě nebyl na funkci prezidenta připraven, pročež se začal hledat nový kandidát, který by mohl Beneše ve volbě prezidenta porazit. Takovým kandidátem se stal přírodovědec Bohumil Němec. Jeho volbu by podpořili agrárníci, a v případě podpory Hlinkovy slovenské ľudové strany by pro Němce hlasovali i henleinovci. Bylo nezbytné tedy přetáhnout Hlinku a jeho stranu na stranu Beneše. Hlinka ale po osobním rozhovoru s Benešem získal naději možnosti větší autonomie pro Slovensko, a byl rozhodnut hlasovat pro Beneše. Beneš se stal prezidentem 18. prosince 1935, čtyři dny po Masarykově abdikaci.⁷ Zde si musíme zmínit klíčovou podporu Beneše komunisty, potažmo všech socialisticky orientovaných stran: „*Dík jednotnému postupu socialistických stran byl dr. E. Beneš zvolen zdrcující většinou.*“⁸

Po přijetí mnichovských podmínek v roce 1938 abdikoval a po krátkém pobytu v Sezimově Ústí se odebral do exilu v Londýně, kde začal organizovat zahraniční odbojovou skupinu. Ještě před organizací odboje krátce pobýval v Americe, kde přednášel na chicagské univerzitě a kde se mu také podařilo formovat odbojové skupiny. Po návratu do Londýna se znovu zapojil do politického dění – jednal se zahraničními mocnostmi o spolupráci, organizoval zahraniční odboj.⁹

---

⁵ ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: politický životopis*. Praha: Mladá fronta, 2000. ISBN 80-2040770-7. s. 9–313

⁶ KVAČEK, Robert. Volební souboj. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 11-19

⁶ KVAČEK, Robert. Volební souboj. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 11-19

⁷ KVAČEK, Robert. Volební souboj. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 11-19

⁸ První volba dr. E. Beneše prezidentem Československé republiky. *Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické*. Praha, 1948, 28(208), s. 3. ISSN 0032-6569.

⁹ ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: politický životopis*. Praha: Mladá fronta, 2000. ISBN 80-2040770-7. s. 9–313

Po přijetí mnichovského diktátu byla Benešova pozice neudržitelná, zejména kvůli tlaku Německa, ale i kvůli zradě států, od kterých očekával proti Německu podporu, což ho psychicky zlomilo, a proto se rozhodl 5. října 1938 abdikovat. Po abdikaci se odebral do své vily v Sezimově Ústí, kde se po krátké rekonvalescenci se rozhodl odejít do exilu v Londýně. Do exilu odjížděl předem vybaven nejen osobními financemi, ale také kontakty, díky kterým mohl získávat informace o své domovině.¹⁰

Dne 21. července 1940 uznala britská vláda, přes značné výhrady, návrh Beneše na vytvoření československé prozatímní vlády a vytvoření systému prozatímního státního zřízení Československa v emigraci. Legitimitu prezidentské funkce Beneš hájil teorií, která stála na neplatnosti jeho abdikace z funkce prezidenta v roce 1938. Neplatnost podepíral argumenty o vynucené abdikaci s výhrůzkami užití síly ze strany Německa. Beneš jako exilový prezident měl mnoho oponentů mezi svými krajany, kteří argumentovali Benešovou dobrovolnou abdikací v roce 1938, jeho exilovým vystupováním jako soukromé osoby či gratulací prezidentu Háchovi ke zvolení prezidentem, a také nedemokratičností exilového vládního zřízení. Beneš jako prezident však brzy svou pozici upevnil, zejména díky podpoře velké části vojenské i politické emigrace z Československa, a hlavně také díky uznání jeho prezidentské funkce celým demokraticky orientovaným odbojem.¹¹

Legitimitu Benešovy prezidentské funkce vláda potvrdila Usnesením 3. prosince 1942, ve kterém stálo, že vláda pokládá Benešovu rezignaci za neplatnou, neboť byla nátlakem vynucena. Usnesení také obsahovalo označení volby Emila Háchy jako neplatné. Vláda prohlásila, že Beneš ve své funkci setrvá až do volby nového prezidenta, která proběhne v okamžiku možnosti volební chůze Národního shromáždění. Beneš po tomto usnesení byl konečně uznáván jako prezident Československa i v mezinárodním měřítku.¹²

Lze tedy považovat Benešovu prezidentskou funkci za kontinuitní? Profesor ústavního práva Václav Pavlíček interpretuje Benešovu abdikaci v říjnu roku 1938 jako platnou, neboť argument nátlaku není relevantní pro její neplatnost, neboť abdikace hlavy státu či vlády byla

---

¹⁰ KUKLÍK, Jan. Benešovo prezidentství v londýnském exilu. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 21–36

¹¹ KUKLÍK, Jan. Benešovo prezidentství v londýnském exilu. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 21–36

¹² KUKLÍK, Jan. Benešovo prezidentství v londýnském exilu. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 21–36

v historii často provedena pod tlakem, a není považována za neplatnou. Prezidentskou funkci, dle profesora Pavlíčka, opět začal Beneš vykonávat v roce 1940 po uznání britské vlády.¹³

Po skončení války v roce 1945 se vrátil do Československa. Po „únorové krizi“ v roce 1948 – tedy, když nekomunističtí ministři podali demisi, kterou přijal a Klement Gottwald, tak mohl sestavit novou vládu, se stáhl do ústraní, do svého domu v Sezimově Ústí, ovšem stále ještě jako prezident Československa. V květnu 1948 se rozhodl abdikovat a učinil tak o měsíc později, 7. června. Přes veškerou péči lékařů a jeho milované ženy Hany se Benešovo zdraví neustále zhoršovalo, vlivem událostí i několika mozkových příhod. 3. září 1948 zemřel ve své vile v Sezimově Ústí, kde byl také podle svého přání, po státním pohřbu v Praze, uložen k odpočinku.¹⁴

---

¹³ KUKLÍK, Jan. Benešovo prezidentství v londýnském exilu. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 21–36

¹⁴ ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: politický životopis*. Praha: Mladá fronta, 2000. ISBN 80-2040770-7. s. 306-307

1 Problematika hodnocení postavy Edvarda Beneše – „druhý život“

Pojem „druhý život“ můžeme obecně definovat jako vytvoření obrazu historické postavy či její hodnocení, za nímž stojí historikové, odborníci, oponenti či příznivci dané postavy.¹⁵ Beneš je zcela určitě jednou z nejdiskutovanějších postav československé, potažmo české historie, ačkoliv již za jeho života jeho působení v předních liniích československé politiky působilo kontroverze. Ještě ke konci svého života se těšil úctě – jako zakladatel a budovatel Československého státu, zároveň se od 30. let objevovala nenávisť vůči němu, a to zejména z řad tehdejších Hitlerových přívrženců, budoucích hlavních představitelů Slovenského štátu apod., pro které byl Edvard Beneš symbolem jimi nenáviděného Československa.¹⁶ Po roce 1948 byla komunistickou propagandou popírána Benešova zásluha na vzniku Československého státu. Byl také označován za hlavního viníka Mnichova – při Mnichovských událostech odmítl nabízenou pomoc Sovětského svazu.¹⁷

Okolo Beneše existovalo a existuje mnoho polemik. Polemiky oponentů Beneše se zaměřovaly na události, za něž dle nich nesl odpovědnost – Mnichov, smlouva se Stalinem, odsun Němců a Maďarů, únor roku 1948. Negativní obraz Beneše pomáhala dotvořit komunistická propaganda, která útočila na Masaryka, Beneše a Štefánika označením za „antibolševické agenty.“¹⁸ Negativně Beneše vykreslovala propaganda hlavně po roce 1950: „V únoru jsme poznali, že dr. Beneš byl prezidentem vysoce stranickým s hlediska buržoazie, a byl hlavním iniciátorem v pokuse o zvrát našich poměrů“¹⁹ až do Pražského jara, a poté v období tzv. normalizace. Legitimitu přidružení Československa k sovětskému bloku obhajovala komunistická propaganda tím, že bez Velké říjnové revoluce v Rusku by Československo stejně nevzniklo.²⁰

---

¹⁵ KŘEŠŤAN, Jiří. *Zdeněk Nejedlý: politik a vědec v osamění*. Praha: Paseka, 2012. ISBN 978-80-7432-253-2. s. 420

¹⁶ DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: politická biografie českého demokrata. Část druhá: prezident republiky a vůdce národního odboje (1935-1948)*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1473-1. s. 701-723

¹⁷ LITEROVÁ, Gabriela. *Edvard Beneš ve veřejném diskursu na přelomu 20. a 21. století: příklad historické osobnosti při utváření národní / státní identity*. Praha, 2008. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. PhDr. Luďa Klusáková, CSc. s. 34-37

¹⁸ MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. *Ecce homo*. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 310

¹⁹ LAŽANSKÁ, Ivana. Státní rozpočet – účinný nástroj našeho socialistického budování a mírového úsilí: S příchodem presidenta Klementa Gottwalda vstoupil na Hrad český a slovenský lid. *Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické*. Praha, 1951, 31-32(63), s. 3-4. ISSN 0032-6569.

²⁰ MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. *Ecce homo*. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 310

Jeho „vinu“ na výše zmíněných událostech – nástupu komunistické diktatury rozebírá ve svém souboru článků Ferdinand Peroutka s názvem *Byl Edvard Beneš vinen?*, jež byla zveřejněna Masarykovým demokratickým svazem v exilu v roce 1949 jako samostatná publikace a později byla zařazena i do Knižnice Společnosti Edvarda Beneše.²¹ Po zradě Francie a Anglie byl nucen stát, který zastupoval, ochránit, a proto se spojil s alespoň pro něj nejjistějším spojencem. V Benešovi přetrvávala k Rusku nedůvěra, přesto se snažil věřit, že jsou úmysly Rusů čisté. Snažil se do poslední chvíle věřit, že ho Stalin nezradí – zjišťuje však, že byl obelhán. Peroutka ve svém článku říká, že by nic nezměnilo, kdyby Beneš protestoval proti odstupu nekomunistických ministrů a nástupu komunistické vlády, ale nebyl by zobrazován, tak negativně²²

Po roce 1989 vznikly polemiky o Benešově odpovědnosti. Zastánci Edvarda Beneše vytvořili Společnost Edvarda Beneše,²³ přičemž čím více byl Beneš napadán tím, více ho Společnost bránila. Benešovi odpůrci vytvářeli obraz „zlého“ Beneše a k němu protiklad „dobrého“ Masaryka, ač se často ve svých smýšleních nelišili.²⁴

K diskusi o odpovědnosti Beneše se vyjádřil v roce 1994 i tehdejší prezident České republiky Václav Havel, který se stavěl spíše kriticky k rozhodnutím, které učinil Beneš během září 1938 a během února 1948, ale jak sám uváděl, s věkem a zkušenostmi začal více chápat, jak obtížná pro Beneše rozhodnutí byla.²⁵

Benešova osobnost budila emoce v průběhu let až do současnosti. Jeho odpůrci ho neváhají nazvat „lokálním diktátorem.“²⁶ Německý historik Hans Lemberg neváhal použít kontroverzní přirovnání Beneše ke Stalinovi a Hitlerovi.²⁷ Podle historika Jindřicha Dejmka jde však o značně zjednodušené soudy, které často vychází z politické orientace autora či z jeho vztahu k Československu jako takovému či dokonce z hluboké neznalosti komplexních dějin.²⁸ K hlubšímu porozumění Benešově osobnosti a jeho jednání přispělo otevření archivů

---

²¹ PEROUTKA, Ferdinand. *Byl Edvard Beneš vinen?*. V České republice 1. vyd. Jinočany: H & H, 1993. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše. ISBN 80-85467-98-4. s. 27

²² PEROUTKA, Ferdinand. *Byl Edvard Beneš vinen?*. V České republice 1. vyd. Jinočany: H & H, 1993. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše. ISBN 80-85467-98-4. s. 5-26

²³ V čele společnosti stála prof. PhDr. Věra Olivová, DrSc. Společnost vydává Bulletin o činnosti a bibliografii Společnosti a Knižnici, která obsahuje různé studie a vzpomínky vztahující se k Benešovi

²⁴ MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 313

²⁵ MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 313

²⁶ DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: politická biografie českého demokrata. Část druhá: prezident republiky a vůdce národního odboje (1935-1948)*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1473-1. s. 702

²⁷ DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: politická biografie českého demokrata. Část druhá: prezident republiky a vůdce národního odboje (1935-1948)*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1473-1. s. 702

²⁸ DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: politická biografie českého demokrata. Část druhá: prezident republiky a vůdce národního odboje (1935-1948)* Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1473-1. s. 722

v roce 1989. Bylo tak možno podívat se na Benešovo jednání a rozhodnutí během září 1938 a února 1948 trochu z jiné perspektivy. V září 1938 byl postaven mezi dilema, zda bude riskovat válečný konflikt s Německou říší, s armádou, jejíž síla byla značně přeceňována, nebo zachránit zemi, kterou vybudoval s příslibem mezinárodní pomoci. V roce 1948 byl nucen rozhodovat se pod hrozbou případné sovětské intervence a občanské války.²⁹

Samotná postava Beneše a jeho činy byly předmětem diskuse nejen na poli národním, ale také mezinárodním, a to zejména na straně Německa. Jelikož Česká republika odmítala zrušit Benešovy dekrety, bylo ohroženo podpoření vstupu České republiky ze strany Německa do Evropské unie. Dále bylo sudetským Němcům, včele s Berdnem Posseltem, předsedou Sudetoněmeckého krajanského sdružení, trnem v oku i odhalení pomníku v Praze v květnu roku 2005, kterého se zúčastnili představitelé vlády České republiky. Proti odhalení pomníku se mimo jiné také ohradil Edmund Stoiber, tehdejší ministerský předseda Bavorska.³⁰

V říjnu roku 2019 byl proveden výzkum Centrem pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR mezi obyvateli České republiky ve věku od 15 let o tom, jaký názor mají občané na poválečný odsun a na Benešovy dekrety. Ve výzkumu bylo zjištěno, že přibližně dvě pětiny, českých obyvatel, respektive 41 %, považuje odsun za spravedlivý, a jen o něco málo českých občanů – 38 % si myslí, že byl nespravedlivý. Také více než polovina obyvatel České republiky – 52 % podotýká, že by měly Benešovy dekrety i nadále platit, zatímco 13 % obyvatel usuzuje, že by měly být dekrety zrušeny. Výzkum se také zaměřil na to, zda si čeští občané myslí, že Benešovy dekrety ovlivňují vztahy s Německem, potažmo s ostatními okolními zeměmi. Že Benešovy dekrety negativně ovlivňuje vztah s Německem, si myslí více jak třetina občanů, ovšem stejný podíl občanů si myslí, že dekrety negativní vliv na vztah s Německem nemají. Co se týče vztahů s okolními státy, mezi občany převládá mínění, že s ostatními státy nejsou vztahy Benešovými dekrety narušené. Z výsledků výzkumu můžeme tedy konstatovat, že v české společnosti převládá názor, že by měly Benešovy dekrety zůstat i nadále platné. Co se týče odsunu a vztahu s Němci neexistuje ve společnosti jasně převládající názor – zda byl odsun nespravedlivý či nikoliv a zda mají dekrety negativní dopad na vztahy s Němci či nikoliv.³¹

---

²⁹ DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: politická biografie českého demokrata. Část druhá: prezident republiky a vůdce národního odboje (1935-1948)* Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1473-1. s. 702-723

³⁰ TREPEŠ, Matěj. *Pomník „Benešovými dekrety“?: Socha Edvarda Beneše v Praze jako „místo paměti“*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Randák, Ph.D. s. 130-159

³¹ SPURNÝ, Martin. Tisková zpráva: Občané o odsunu a Benešových dekretch – říjen 2019. *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. 12. 12.2019. s. 1-7 [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5067/f9/pm191212.pdf

1.1 Vývoj pohledu na postavu Edvarda Beneše do roku 1989

Již v průběhu života Edvarda Beneše se názory na jeho osobu značně měnily v závislosti na okolnostech. Po první světové válce byl respektován jako Masarykův blízký spolupracovník, který se pro něj stal nepostradatelným natolik, že předpokládal, že by Beneš byl schopen jejich plány dotáhnout do konce sám, pokud by se Masarykovi něco stalo. Beneš byl znám svou pracovitostí, ze které ani s věkem neustoupil.³² Za první republiky byl největším politickým protivníkem Beneše agrárník Antonín Švehla, potažmo celá agrární strana, z důvodu toho, že Beneš nezastával v zahraniční politice zájmy agrárníků.³³ Ovšem co se týče událostí Mnichova 1938 byl tehdejším pravicovým tiskem označen za hlavního viníka – byl mu dáván za vinu nástup nejprve nacistické, později stalinistické diktatury v Československu. Ovšem po válce, a před „únorovými událostmi“ se těšil mezi lidmi velké oblibě, což dokládá i jeho příjezd z exilu do Prahy, kde byl přivítán s nadšením.³⁴

V 50. letech, tedy již po Benešově smrti, byla proti Benešovi vedena ze strany stalinistického režimu negativní kampaň. Byla popřena Benešova zásluha na vzniku Československa, tedy nejen jeho, ale dalších tehdejších politických elit jako byl T. G. Masaryk a M. R. Štefánik. Beneš je vyobrazován jako člověk, který upřednostnil přátelství se západními státy před obranou svého státu, což byl pravý opak toho, o co se snažili komunisté – tedy bránit svou zemi. Beneš je také vykreslován jako ten, co se nepostavil na odpor sudetským Němcům, resp. henleinovcům. Označen je také za hlavního viníka Mnichova, přesto, že do té doby byl považován Mnichov za celonárodní tragédii bez konkrétního viníka.³⁵

Beneš je kritizován za to, že by učinil cokoliv, jen aby získal podporu západních mocností – což dle režimu znamenaly ústupky henleinovcům, a že odmítl Sovětskou pomoc: „*Ve dnech Mnichova Beneš zamlčel před národem, že Sovětský svaz byl ochoten pomoci, že svou pomoc dokonce nabízel.*“³⁶ Kladně není hodnocena ani Benešova odbojová činnost v zahraničí – je označována jako protilidová a protisovětská. Bezesporu zajímavá je i

³² ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: politický životopis*. Praha: Mladá fronta, 2000. ISBN 80-2040770-7. s. 104

³³ KVAČEK, Robert. Volební souboj. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 11-19

³⁴ KVAČEK, Robert. Volební souboj. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8. s. 11-19

³⁵ LITEROVÁ, Gabriela. *Edvard Beneš ve veřejném diskursu na přelomu 20. a 21. století: příklad historické osobnosti při utváření národní / státní identity*. Praha, 2008. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. PhDr. Luďa Klusáková, CSc. s. 35

³⁶ KÚN, Vilém. Hrobaři republiky. *Rudé právo*. Praha, 1951, 31-32(260), s. 6. ISSN 0032-6569.

komunistická prezentace československo-sovětské smlouvy, kdy by se dalo logicky předpokládat, že Benešova snaha navázat spolupráci se Sovětským svazem bude hodnocena kladně. To však nikoliv. Komunisté podepsání smlouvy vykreslují jako nevyhnutelnou událost.³⁷

V období 60. let se i nadále pokračují útoky nejen na Edvarda Beneše, ale i na prvorepublikovou demokracii. Pro příklad si můžeme uvést fejeton z Rudého práva, který odkazuje na to, že vládní představitelé první republiky odjeli do Ženevy vyjednávat první vládu, zatímco pražský lid již dávno začal republiku vyhlašovat: „*Je fakt, že to byl Kramář, Staněk, Habrman..., kdo se svolením rezignujících rakouských úřadů odjeli do Ženevy a smluvili tam s mladým, předtím neznámým Benešem první vládu s Masarykem jako prezidentem – aniž by věděli, že Praha už začala shazovat rakouské orly a vyvěšovat prapory ve slovanských barvách.*“³⁸ V hledáčku kritiky se objevuje také uchopení konceptu čechoslovakismu. Právě nesprávné uchopení vedlo k rozbití Československa a nastolení autonomie Slovenska. Komunisté poukazovali na to, že až pod jejich vedením se mohlo Slovensko v rámci Československa rozvíjet. Edvard Beneš je i v tomto období nadále kritizován za přijetí Mnichovské dohody a také za to, že odmítal pomoc Sovětského svazu. Beneš během únorových událostí stál, dle propagandy, na straně reakčního bloku, přesto však byl donucen kapitulovat před silnou vůli lidu, čímž pomohl ukončit vládní krizi.³⁹

Během Pražského jara nebyl Beneš, z logiky věci, v propagandě komunistů terčem nenávisti a odporu a nebyly negativně hodnoceny jeho činy. Bylo to jediné období během komunistické nadvlády vedle konce 40. a 80. let, kdy byl hodnocen kladně.⁴⁰ Mnoho informací týkající se Beneše jsou uváděny na pravou míru: „*Ve značné míře se v knize (pozn. studii Míly Lvové – Mnichov a Edvard Beneš) uvádějí na pravou míru četná jednostranná zjednodušení, která provázela výklad mnichovské problematiky v naší historické propagandě a literatuře padesátých let. Především se diferencuje v buržoazním táboře, ukazuje se, že nelze dávat do jednoho pytle Beneše a agrárníky, Preisse a dalšími, která inklinovala ke změně dosavadní hradní politiky, ke spolupráci s Hitlerem, a proto ke*

---

³⁷ LITEROVÁ, Gabriela. *Edvard Beneš ve veřejném diskursu na přelomu 20. a 21. století: příklad historické osobnosti při utváření národní / státní identity*. Praha, 2008. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. PhDr. Luďa Klusáková, CSc. s. 36

³⁸ FRANĚK, Jiří. Zachovej nám, Hospodine. *Rudé právo*. Praha, 1966, 46-47(278), s. 2. ISSN 0032-6569.

³⁹ LITEROVÁ, Gabriela. *Edvard Beneš ve veřejném diskursu na přelomu 20. a 21. století: příklad historické osobnosti při utváření národní / státní identity*. Praha, 2008. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. PhDr. Luďa Klusáková, CSc. 36-37

⁴⁰ LITEROVÁ, Gabriela. *Edvard Beneš ve veřejném diskursu na přelomu 20. a 21. století: příklad historické osobnosti při utváření národní / státní identity*. Praha, 2008. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. PhDr. Luďa Klusáková, CSc. s. 37

*kapitulantství před ním... Benešova politika naopak směřovala k upevnění další spolupráce s dosavadními spojenci, zejména s Francií a Anglií, na něž spoléhal. Autorka dokazuje, že tato orientace znamenala orientaci na pokrokové a demokratické kruhy v těchto zemích, tedy na ty, s nimiž počítali ve své politice i komunisté a sovětská politika kolektivní bezpečnosti.*⁴¹

Ač období normalizace znamenal návrat k období před Pražským jarem, můžeme se setkat s drobnými záblesky objektivní kritiky, ač byla třeba později upravena. V učebnicích dějepisu, vychází učebnice věnovaná pouze 2. světové válce, je Beneš vyobrazován jako ten, kdo podlehl slabosti a podepsal Mnichovskou dohodu, i přes to, i přes nabídnutou pomoc Sovětského svazu. Můžeme se však dočíst také první zmínky o Benešových zásluhách.⁴²

---

⁴¹ K, R. O osudném září 1938. *Rudé právo*. Praha, 1968, 48-49(286), s. 5. ISSN 0032-6569.

⁴² LITEROVÁ, Gabriela. *Edvard Beneš ve veřejném diskursu na přelomu 20. a 21. století: příklad historické osobnosti při utváření národní / státní identity*. Praha, 2008. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. PhDr. Luďa Klusáková, CSc. s. 37

2 Pohled na postavu Edvarda Beneše po roce 1989 a místa paměti spjatá s Benešem

Po roce 1989 se osobnost Beneše stává symbolem nového demokratického státu. Jsou po něm pojmenovávány ulice, náměstí, školy, mosty i další jiné instituce. Pro představu – v České republice je v současné době po Benešovi pojmenováno 51 ulic a 11 náměstí.⁴³ Jako výraz úcty jsou vystavovány pomníky v různých městech republiky (Praha nebo Brno). Vila manželů Benešových v Sezimově Ústí se zpřístupňuje veřejnosti. Dalším výrazem úcty bylo také schválení zákona lex Beneš, tedy Beneš se zasloužil o stát, Poslaneckou sněmovnou v roce 2004. Vznikají také první komplexní díla o Benešově životě, např. od historiků Zemana, Dejmka nebo Marèse. Objevují se ale také hlasy, které Benešovi vytýkají jeho domnělý podíl na nástupu komunistické totality. Mezi nejznámější kritiky Beneše po roce 1989 patřili Václav Havel, jehož kritický postoj se později zmírňuje, nebo Petr Pithart, jehož kritický postoj vůči Benešovi přetrvává.⁴⁴

2.1 Pojetí postavy Edvarda Beneše historiky Antoinem Marèsem, Zbyněkem Zemanem a Jindřichem Dejmekem

Jako první z těchto historiků vypadává Benešův životopis Zbyněk Zeman – v roce 2000 (původ. vydání v roce 1997 pod názvem *The life of Edvard Beneš, 1884-1948*), Jindřich Dejmek vydává životopis o osm let později, resp. v roce 2008. Jako poslední vydává životopis Antoine Marès, a to v roce 2016 (původ. vydáno v roce 2015 pod názvem *Edvard Beneš, de la gloire à l'abîme. Un drame entre Hitler et Staline*)

Když se zaměříme na Marèsovo pojetí postavy Edvarda Beneše, musíme se podívat na to, v jakém kontextu Benešovu osobnost hodnotil. Marès se snažil postihnout souvislost mezi tím, jakým tlakům okolností musel Beneš čelit a jeho politickým působením. Pro Marèse je daleko důležitější postihnout zlomy a změny, kterým Beneš čelil, než aby napsal „klasický životopis“ ukazující jeho život jako jednotný. Prvním důležitým zlomem byl zlom sociální, chlapec z chudých poměrů se stal jedním z vrcholných představitelů státu – takto rychlé postoupení ovlivnily okolnosti první světové války. Následující zlomy byly politické. Marès

---

⁴³ [Mapy.cz. Mapy.cz \[online\]. \[cit. 07.04.2021\]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=13.4805893&y=49.7138432&z=6&q=ulice%20edvarda%20bene%C5%A1>](https://mapy.cz/zakladni?x=13.4805893&y=49.7138432&z=6&q=ulice%20edvarda%20bene%C5%A1)

⁴⁴ VÍŠEK, Zdeněk. Nelehký úděl odkazu druhého československého prezidenta. *Listy: Dvoutměsíčník pro kulturu a dialog* [online]. 2018, (4) [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=184&clanek=041822>

zdůrazňuje také vývoj jeho strategické orientace – nejprve příklon k habsburské federalizované střední Evropě, po té příklon k národní nezávislosti orientované na Francii, a poté příklon k roli mostu, nebo prostředníka, mezi Východem a Západem. Na základě těchto událostí je Beneš, dle Marèse, stavěn na pomezí dvou světů: světa českých národních buditelů 19. století a světa moderního. Všechny zlomy provázající život Edvarda Beneše vycházely někdy od něho samého, nebo mu byly vnuceny. Přes nahodilosti, jako bylo například zproštění služby ve vojsku, okolnosti války, které mu hrály do karet, existovalo mnoho zlomů, které byly jeho vlastním rozhodnutím – studium a pobyty v zemích Francie, Anglie a Německo, odchod do exilu apod. Důležitým faktorem u Beneše byla řeč, kterou užíval jako vlastenecký nástroj k obhajování při beznadějných situacích nebo k obraně, když se mu něco nezdařilo.⁴⁵

Důležitý je vývoj Benešova smýšlení – občasná změna i paradoxní stagnace – ustrnutí na jednom místě. Marès nachází jednotu Benešova smýšlení pouze ve státní a národní dimenzi. Marès poukazuje na fakt, ke kterému se hlásil i samotný Beneš – a to, že jeho jednání a promluva se mohou občas různit kvůli nutnosti přizpůsobit se a zachránit tak to, co chápal, že je nutné za každou cenu zachránit, a to byl národ a stát. Snaha Beneše uplatňovat za každých okolností objektivizaci a racionalizaci často narážela na překážky – když užil protivník sílu, byla Benešova obrana nedostatečná, a náklonnost k Francii, a později na touhu smazat Mnichov, která ovlivnila jeho jasnozřivost a vehnala ho do područí SSSR. Benešova náklonnost k Francii ovlivnila jeho představu o tom, jak moc je Praha, potažmo Československo, důležitá pro politiku Francie. Marès vykresluje Beneše jako člověka, který se umí přizpůsobit očekávání svých protějšků, v čemž se snadno ztrácí Benešův vlastní názor. Kromě přizpůsobení se svým protějškům můžeme u Beneše nalézt tyto rysy osobnosti – houževnatost, možná až tvrdošijnost, se kterou hájil své cíle a přesvědčení. Marès ve své knize připomíná i Benešův vztah k vojenskému konfliktu, násilí a armádě. Ač Beneš nezavrhuje válku – tu se snaží hodnotit podle specifčnosti, snažil se svou zemi uchránit právě od takového řešení konfliktu. Marès Beneše vykresluje jako pracovitěho člověka, který by byl v davu přehlédnut, kterému chybělo charisma, ale zároveň to byl člověk, který na daném místě dokázal využít své odbornosti. Uměl psát těsnopisem, oplýval velmi rozsáhlými jazykovými znalostmi, které však kontrastovaly s jeho nevalným řečnickým uměním. Ač byl realistou, věřil, že při jeho jednání ho bude chránit prozřetelnost, tedy, že se nic nepokazí.

---

⁴⁵ MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 19-319

Marès vyzdvihuje také jeho smysl pro diplomacii, který ve spojení s Benešovým realismem, vedl k tomu, že se choval příhodně dané situaci.⁴⁶

Kniha Zbyňka Zemana vyobrazuje nejen kontext života Edvarda Beneše, ale také kontext vývoje událostí ve světě, jichž byl Beneš přímým či nepřímým účastníkem. Zeman vyobrazuje Beneše jako neočekávaného spolupracovníka Masaryka, který se později pro něj stal naprosto nepostradatelným. Beneš si sám byl jist svou vlastní nepostradatelností, oplýval téměř mystickou vírou ve své poslání, věřil, že každému nebezpečí dokáže uniknout. Neměl charismatickou osobnost, postrádal důraz a potřebné kouzlo, s kterým by mohl uspět jako politik – snažil se si tedy budovat budoucnost na střízlivém úsudku a rovnému pohledu na věc – vycházel z reality, což kontrastovalo s přehnanou důvěřivostí a naivitou, jako tomu bylo v případě Francie. Paradoxem bylo, že se nenaučil věřit svým spolupracovníkům, případně jim předat něco ze svých povinností, přesto od nich očekával vůči své osobě naprostou oddanost. Jako politik byl Beneš neústupný a neúplatný, svou nelehce získanou pozici dokázal bránit velice tvrdě bez špetky jakéhokoliv soucitu. Zeman se pozastavuje nad tím, že někdo tak inteligentní jako Beneš si nedokázal uvědomit, že jeho úspěchy na versailleské konferenci – zisky území, mohou ale také znamenat více menšin a více problémů, a mohou se obrátit proti němu. Jako nástupce T.G. Masaryka nebudil Beneš velikou důvěru u české pravice. Byly mu vytýkány nedostatečné zkušenosti z vnitřní politiky a argumentovalo se také jeho negativními osobnostními rysy – jeho sklon k autoritářství a jeho neschopnosti se domluvit s hlavními představiteli stran. Během zářijové krize roku 1938 Beneš několikrát chyboval, zejména z důvodu své nerozhodnosti a potřeby hledání kompromisu za každou cenu. Ač byl často zobrazován jako hlavní viník tragédie, Beneš nepřestal hájit své postupy a rozhodnutí, které během září 1938 učinil. Zklamání z Francie, které tolik důvěřoval, způsobilo, že u Beneše vznikl názor, že Moskva bude hájit zájmy Československa lépe než Západ. Zeman postup Beneše během sestavování exilové vlády za druhé světové války vyobrazuje jako nerozvážný a uspěchaný – zatajoval i svým nejvěrnějším spolupracovníkům své plány. Jeho přehnaná důvěřivost se projevila i ve vztahu ke Stalinovu SSSR. Věřil, že je mu Stalin z předválečné doby zavázán, a bude své dluhy splácet. Zeman v rámci vztahu Beneše k Moskvě vyvrací, že by to byl unáhlený krok – připomíná, že Beneš byl od počátku socialistou. Čím více Beneš stárnul, tím více spoléhal na své teorie a ideologické předsudky, aniž by byl ochoten si připustit změny ve společnosti, už mu nepomáhal určitý cit pro věci, na

---

⁴⁶ MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 19-319

který tolik spoléhal. Ač se postupem času začal stahovat do ústraní, nedokázal se od politiky odvrátit k jiným zájmům, protože žádné jiné, kromě politiky, neměl.⁴⁷

Historik Jindřich Dejmek se, na rozdíl od snahy Marèse zachytit zlomy v Benešově životě, pokouší zachytit ucelený obraz Beneše a jeho politiky v kontextu historických událostí. Dejmek ve své knize o Edvardu Benešovi uvádí, že kromě vzdělání a intelektuálního zrání, Beneše do značné míry ovlivnilo i prostředí, ze kterého pocházel – otec drobný obchodník a dělník, který měl se svou ženou mnoho dětí, které bylo třeba uživit, sociální smýšlení jeho dvou starších bratrů – to vše ovlivnilo jeho politické sociální smýšlení. Již jako mladičkový student na gymnáziu se zajímal o současnou politickou problematiku. Jeho zájem o politiku byl ještě prohlouben při studiích na Filozofické fakultě v Praze a později při studijních pobytech v Německu, Anglii a Francii, kde se také začala rozvíjet jeho vědecká a publicistická činnost. Během svého působení jako pedagog na obchodní akademii v Praze se vzdělával v oblasti politických věd. Dejmek zde připomíná, že Benešovo pojetí politiky bylo vědecké – politiku chápal jako vědu. Jeho působení v politice, do níž vstoupil po návratu ze studií v zahraničí, a hlavně působení v protirakouském odboji mu pomohlo dostat se během krátké chvíle do nejvyšších politických kruhů. Beneš se podílel na vytvoření Českého zahraničního komitétu, stane se sekretářem národní rady a oslňuje také diplomatickými úspěchy – dosahuje uznání práva Československa na vytvoření samostatného státu klíčovými mocnostmi, jako byla Anglie, Francie, Japonsko nebo Itálie, a také dokázal mezinárodně prosadit téměř všechny klíčové požadavky, které republika kladla. V čele ministerstva zahraničí zůstal dlouhých sedmnáct let, až do svého zvolení prezidentem. Dejmek poukazuje na obtížnost situace, do které se Beneš dostal po svém zvolení prezidentem v roce 1935, neboť již v této době bylo Československo ohrožováno Německem. Přesto se však snažil vést republiku v duchu věrnosti Masarykova odkazu. Poté, co byla podepsána Mnichovská dohoda, se Beneš dostal do situace, kde musel fakticky volit pouze mezi dvěma řešeními – vést izolovanou válku s Německem či se pokusit zachránit stát s příslibem mezinárodních záruk. Beneš si zvolil druhou variantu, což podpořila i vláda. Roky, během kterých probíhala druhá světová válka, nazývá Dejmek hvězdnými Benešovými léty – podařilo se mu v exilu dosáhnout mezinárodního uznání exilové reprezentace státu. V roce 1943 se Benešovi podařilo uzavřít pakt se Sovětským svazem. Dejmek poznamenává, že Beneš viděl v Sovětském svazu jediný stát, který by mohl zabránit opětovné německé agresi. Beneš po

---

⁴⁷ ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: politický životopis*. Praha: Mladá fronta, 2000. ISBN 80-2040770-7. s. 9-313

osvobození Československa pomáhal spoluvytvářet nový právní řád republiky pomocí vydávání prezidentských dekretů, na čemž se stále dominantněji, jak Dejmek podotýká, podílela vláda. Odsun německého obyvatelstva, kterého se týkal jeden z dekretů, jak uvádí Dejmek, Beneš projednával již v roce 1943 s americkým prezidentem Rooseveltem, od kterého k tomuto kroku dostal souhlas. Proti stále sílící moci komunistické strany Beneš sice protestoval, ale pouze nepřímou, což lze přičítat jeho stále se zhoršujícímu zdravotnímu stavu. Jeho odchod do Sezimova Ústí v roce 1948 byl protestem vůči únorovým událostem. Abdikoval z prezidentské funkce ovšem až v červnu 1948 po dohodě s Klementem Gottwaldem. Jeho zdravotní stav se neustále zhoršoval – uvažoval i o odchodu do exilu, kde by se léčil – zároveň by se tam stal sjednocujícím prvkem pro československé občany v exilu, kam se odebrali po únorových událostech. Jeho odchod do exilu se však již neuskutečnil.⁴⁸

Při porovnávání všech třech vyobrazení Edvarda Beneše si můžeme všimnout jistých rozdílů v celkovém pojetí životopisu i v pojetí osobnosti, ač všechny životopisy obsahují nezbytný kontext událostí. V Marèsově pojetí nenajdeme vyloženě negativní hodnocení Beneše. Poskytuje však jedinečný pohled do Benešových vztahů s politiky, k práci, i k vlasti apod. Jak sám Marès ve své knize uvádí, často se zapomíná na tlaky, kterým musel Beneš během svého života a působení v politice čelit, a tak se snaží nepsat klasický životopis, ale zaměřuje se na změny a zlomy.⁴⁹

Zbyněk Zeman je naopak vůči osobnosti Beneše kritičtější – stejným dílem se zabývá kladnými i zápornými vlastnostmi jeho osobnosti. Události jsou v knize uvedeny jako kontext Benešova politického působení, jsou zde popsány objektivně, přestože, jak píše Zeman ve svém doslovu, jeho názor na Beneše kolísal – měl tendenci ho hájit, když byl haněn, naopak když byl přehnaně chválen, stával se jeho kritikem. Beneše vyobrazuje jako postavu plnou rozporů. Ač byl Beneš tím, kdo přijal Mnichovskou dohodu, byl považován za jejího hlavního odpůrce. Také pohled Beneše na sebe samého, jako na demokrata je v rozporu s tím, že požadoval po roce 1945 redukci stran a neměl k nim důvěru – k tomu se váže paradox, že je považován za protivníka komunistů, ač se tehdy orientoval na Sovětský svaz.⁵⁰ Požadavek redukce stran vznesl v souboru svých přednášek z období působení na Chicagské univerzitě –

---

⁴⁸ DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: politická biografie českého demokrata. Část druhá: prezident republiky a vůdce národního odboje (1935-1948)*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1473-1. s. 701-723

⁴⁹ MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. *Ecce homo*. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 303

⁵⁰ ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: politický životopis*. Praha: Mladá fronta, 2000. ISBN 80-2040770-7. s. 308

Demokracie dnes a zítra v roce 1939. Příliš velký počet stran označuje jako jednu z nejběžnějších chyb demokracie s pluralitním systémem stran.⁵¹

Dejmkův životopis Edvarda Beneše je velice detailní – vypovídá o tom již jen jeho délka – je rozdělen do dvou knih, obě kolem sedmi set stran. Oproti Zemanovi se Dejmek daleko méně zaměřuje na Benešovy vztahy se spolupracovníky a jeho způsob jednání vůči odpůrcům či spolupracovníkům. Dejmek vyzdvihuje fakt, že jeho rozhodnutí byla ve většině případů podpořena vládou, případně se jednalo o rozhodnutí vlády, které Beneš pouze zaštitoval, jako tomu bylo v některých případech Benešových dekretů.

Pozitivní pohled a vztah Jindřicha Dejmků, i Antoina Marèse, na Edvarda Beneše, ač se oba více či méně snažili o objektivní pojetí Benešova života do jisté míry ilustruje fakt, že oba byli členy redakční rady Knihovny Společnosti Edvarda Beneše.⁵²

2.2 Hodnocení Edvarda Beneše spisovatelkou Sidonií Dědinovou

Kniha Sidonie Dědinové, jež odešla v roce 1966 do exilu do Spolkové republiky Německo, kde začala po studiu vyučovat a psát knihy, a do roku 2003 působila jako externí novinářka Rádia svobodná Evropa,⁵³ *Edvard Beneš – likvidátor* velmi negativně hodnotí jeho postavu v kontextu problematiky odsunu zejména německého obyvatelstva. Jak již napovídá samotné zvolení žánru knihy – reportážní román, jde o subjektivní hodnocení. V románu jsou zahrnuty údajné příběhy a prožívání vyhnání Němců z Československého území, pátrání autorky, domnělé rozhovory mezi Benešem a politiky, domnělé rozhovory mezi Benešem a jeho ženou, pohled do Benešových myšlenek psané ich-formou. Když se zaměříme na samotné hodnocení Benešovy osobnosti v kontextu zmíněných rozhovorů a jeho údajného smýšlení, musíme říci, že autorka hodnotí Beneše jako pomstychtivého manipulátora, který se nechává strhnout emocemi a kterého uspokojovalo rozhodovat o životech jiných. Jeho vztah k Němcům je líčen jako nenávistný – sám navrhnul odsun německého obyvatelstva, neboť Němce vinil z toho, že mu ukradli úspěchy – takovouto myšlenku mu vkládá do úst sama autorka. Jeho vztah k Němcům autorka reflektuje na události, kdy byl údajně Beneš požádán svým osobním lékařem o pomoc pro svého přítele Přemysla Pittera, teologa, který se staral mimo jiné o německé děti, a Beneš rezolutně odmítnul. Zásluhy Beneše v exilu autorka

---

⁵¹ KURÁTKOVÁ, Hana. *Názory prezidenta Beneše na redukci politických stran*. Brno, 2008. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jirí Nolč. s. 21

⁵² OLIVOVÁ, Věra. *20 let Společnosti Edvarda Beneše - 2010: separát z publikace Závěť Edvarda Beneše*. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2010. Knihovna Společnosti Edvarda Beneše. ISBN 978-80-86107-44-8. s. 4

⁵³ DĚDINOVÁ, Sidonie. *Edvard Beneš – likvidátor: dokumentární román s doslovem Ludka Pachmana*. Praha: Annonce, 2003. ISBN 80-900125-6-6.

nezmiňuje – jak tvrdí – válka byla vyhrána bez pomoci a zásluh „byrokratů v exilu.“ Jediné zmínky o činnosti Edvarda Beneše v exilu jsou o uzavření smlouvy se Stalinem a to, že Beneš údajně nechával i své spolupracovníky sledovat. Co se týče vztahu ke Stalinovi, Dědinová vkládá Benešovi do úst obdiv, vůči Stalinově promyšlené likvidaci nepřátel.⁵⁴ Dědinová také zmiňuje, že jeho snaha udržet si své postavení, které tolik miloval, zašla tak daleko, že během pietní akce v Lidicích si neváhal v rámci proslovu, utvrzovat svou autoritu: „*Měl pocit, že je pod tlakem. Českou veřejnost musí teprve přesvědčit, že je důvěryhodný a schopný si prosadit svou autoritu. Nejlepší příležitostí byly srdcervoucí události jako tryzna v Lidicích.*“⁵⁵

Nutno říci, že tuto knihu nelze považovat za relevantní zdroj informací k odborné práci, již vzhledem k žánru knihy – reportážní román, v němž se autorka často nechává strhnout emocemi: „*Podle svých činů byl Beneš samovládce, nikoli vlastenec. Za války a v největším měřítku po válce zavinil, mlčky strpěl, mnohdy osobně nařídil a svými dekrety bezprostředně způsobil stíhání, dlouholeté věznění, ba smrt Čechů a Slováků, kteří byli z trestných činů hanebně nařčeni, zatímco pro vlast a její osvobození vykonali často víc než on.*“⁵⁶ Ovšem nabízí jiný úhel pohledu na postavu Edvarda Beneše nejen jako na politika, ale i člověka a jeho činy.

2.3 Místa Paměti spjatá s Benešem

2.3.1 Benešova vila v Sezimově Ústí

Vila Edvarda Beneše byla vybudována mezi lety 1930-1931 jako letní sídlo manželů Benešových. Zničení vily za druhé světové války zabránilo, že byla nejprve užívána jako vojenská škola, poté jako ubytovna pro těhotné ženy. Po skončení války nechali manželé Benešovi vilu renovovat, přičemž se podařilo část původního vybavení vily dohledat. Před svou smrtí, ve své závěti, pak Hana Benešová odkázala vilu Muzeu husitského revolučního hnutí v Táboře. Poté, co Hana Benešová zemřela, vila skončila v majetku Úřadu předsednictva vlády Československé socialistické republiky, díky jehož nařízení rekonstrukce se z vily stala vládní rezidence. Podnět k opětovné rekonstrukci byl vydán v roce 2006 a to ze

---

⁵⁴ DĚDINOVÁ, Sidonie. *Edvard Beneš – likvidátor: dokumentární román s doslovem Lud'ka Pachmana*. Praha: Annonce, 2003. ISBN 80-900125-6-6. s. 9-270

⁵⁵ DĚDINOVÁ, Sidonie. *Edvard Beneš – likvidátor: dokumentární román s doslovem Lud'ka Pachmana*. Praha: Annonce, 2003. ISBN 80-900125-6-6. s. 143

⁵⁶ DĚDINOVÁ, Sidonie. *Edvard Beneš – likvidátor: dokumentární román s doslovem Lud'ka Pachmana*. Praha: Annonce, 2003. ISBN 80-900125-6-6, s. 270

strany tehdejšího premiéra Mirka Topolánka. Během této rekonstrukce se vila téměř vrátila do podoby před rokem 1977, včetně úplně původního vybavení vily manželů Benešových.⁵⁷

Edvard Beneš si Sezimovo Ústí natolik oblíbil, že si toto město stanovil jako poslední místo svého odpočinku. Hrobku pro Beneše navrhl Pavel Janák a byla vystavěna mezi lety 1948-1949. Později, respektive v roce 1950, byla na přání Hany Benešové na hrob dodatečně umístěna busta Edvarda Beneše od sochaře Karla Dvořáka. Po celou dobu byla až do smrti Hany Benešové hrobka přístupná veřejnosti. Po její smrti v roce 1974 byla hrobka uzavřena a byla znovu volně zpřístupněna až v roce 1990.⁵⁸

V roce 2005 byl ve vile otevřen Památník Dr. Edvarda Beneše, jenž byl vybudován Husitským muzeem v Táboře. V rámci vystavených expozic Památníku si návštěvník může prohlédnout nábytek, který patřil Haně Benešové, a jehož majitelem je v současné době Husitské muzeum. V rámci expozice dále může ještě návštěvník shlédnout na velkoplošné projekci dle vlastního výběru dokumentární filmy týkající se života Edvarda Beneše, jeho politického působení, života manželů Benešových v Sezimově ústí apod.⁵⁹

Vila Edvarda Beneše nabízí kromě komentovaných prohlídek pro veřejnost také vzdělávací lektorované programy pro školy.⁶⁰

Benešova vila byla na podnět premiéra Petra Nečase a jeho pravicové vlády na jaře roku 2013 uzavřena.⁶¹ Ještě v červenci téhož roku byla vila opět otevřena na popud nového prezidenta Miloše Zemana.⁶²

2.3.2 Benešův palouček a Památník dr. Edvarda Beneše v Aši.

Benešův palouček a pomník byly vybudovány v roce 1947 v Aši místním Národním výborem jako upomínka toho, že tudy prchal Edvard Beneš v září 1915 před rakouskou policií, která na něj vydala zatykač. Utéct mu pomáhal Dr. Amerling, který byl jeho bývalým spolužákem, a zároveň důstojníkem rakouské armády, díky čemuž měl povolení překročit hranice do Německa. Díky Amerlingovi se skutečně Benešovi podařilo překročit hranice a

---

⁵⁷ Národní muzeum [online]. [cit. 01.03.2021]. Dostupné z: <https://www.nm.cz/file/3ee9f2718879b72dd3557dd9178d0f96/79/Historie-vily.pdf>

⁵⁸ Národní muzeum [online]. [cit. 01.03.2021]. Dostupné z: <https://www.nm.cz/file/3ee9f2718879b72dd3557dd9178d0f96/79/Historie-vily.pdf>

⁵⁹ Památník dr. Edvarda Beneše. *Husitské muzeum v Táboře – Nejen o husitství...* [online]. [cit. 01.03.2021]. Dostupné z: <http://www.husitskemuzeum.cz/pamatnik-dr-edvarda-benese/>

⁶⁰ Vila Hany a Edvarda Benešových – Národní muzeum. *Národní muzeum* [online]. [cit. 01.03.2021]. Dostupné z: <https://www.nm.cz/navstivte-nas/objekty/vila-hany-a-edvarda-benesovych>

⁶¹ MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 315

⁶² MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 315

dostat se v pořádku do Švýcarska. Na místě, kde Beneš překračoval hranice, byl vybudován v roce 1947 památník v podobě valu ve tvaru podkovy, na němž je umístěn nápis vytvořený z bílých a modrých dlažebních kostek – 1. IX. 1915, tedy datum Benešova přechodu. Mimo jiné se na podkově nacházel také z červené drti vytvořený československý znak. Památník byl slavnostně odhalen za přítomnosti Dr. Amerlinga.⁶³

Po nástupu komunistů v roce 1948 se o místo již nikdo nestaral, neboť finanční stráž, která měla pomník na starosti, byla zrušena a pomník se ztratil. V roce 1995 byl pomník nalezen a obnoven před školou v Aši.⁶⁴ Odhalení v roce 1995 se nezúčastnil tehdejší starosta Aše, údajně proto, aby neohrozil vztah se svými německými přáteli.⁶⁵ V současné době je Benešův palouček přístupný veřejnosti – stále na něm můžeme nalézt nápis 1. IX. 1915 z dlažebních kostek – ovšem toto místo je zarostlé živým plotem, který palouček schovává.⁶⁶

2.3.3 Busta Edvarda Beneše v Českém Krumlově

V roce 2004 byly na českokrumlovském mezinárodním hotelu Růže odhaleny válečnými veterány busty Edvarda Beneše, na níž se nachází jeho citát: „*Přijde brzo chvíle, kdy tito viníci se budou před sebou samými a před světem očišťovat z toho, co v těchto letech napáchali. A budou tomu sami věřit, až tyto nové lži budou přednášet. A konečně přijdou opět, aby od očišťování přešli k útoku,*“⁶⁷ a busty T.G. Masaryka při 120. výročí narození Edvarda Beneše. Proti vystavení busty Edvarda Beneše se však zvedla vlna odporu ze strany sudetských Němců a jejich spolků, kteří apelovali na rakouské a německé obyvatele, aby se v hotelu Růže neubytovávali. V témže roce, kdy proběhlo odhalení busty, byl z památníku odstraněn německý překlad Benešova varování před zlehčováním provinění nacistů na obětech druhé světové války.⁶⁸

Přes výrazné protesty spolků, majitel hotelu Růže a válečný veterán Jan Horal odmítl pomník odstranit. Obě busty byly odstraněny až po majitelově smrti a měly být uloženy do

---

⁶³ Benešův palouček a Památník Dr. Edvarda Beneše v Aši. *Vědomí Národa* [online]. [cit. 16.03.2021]. Dostupné z: <http://www.vedominaroda.cz/clanky/332-benesuv-paloucek-a-pamatnik-dr-edvarda-benese-v-asi>

⁶⁴ Benešova cesta do prvního exilu | Místa Paměti národa. *Místa Paměti národa* [online]. [cit. 16.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mistapametinaroda.cz/?id=295>

⁶⁵ Benešův palouček a Památník Dr. Edvarda Beneše v Aši. *Vědomí Národa* [online]. [cit. 16.03.2021]. Dostupné z: <http://www.vedominaroda.cz/clanky/332-benesuv-paloucek-a-pamatnik-dr-edvarda-benese-v-asi>

⁶⁶ Benešův palouček – Památník. *Turistika.cz* [online]. [cit. 16.03.2021]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/benesuv-paloucek/detail>

⁶⁷ ŠTRÁFELDOVÁ, Milena. V Českém Krumlově byl poničen památník Edvarda Beneše. *Radio Prague International* [online]. 26.7.2004 [cit. 12.2.2021]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/v-ceskem-krumlove-byl-ponicen-pamatnik-edvarda-benese-8088985>

⁶⁸ ŠTRÁFELDOVÁ, Milena. V Českém Krumlově byl poničen památník Edvarda Beneše. *Radio Prague International* [online]. 26.7.2004 [cit. 12.2.2021]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/v-ceskem-krumlove-byl-ponicen-pamatnik-edvarda-benese-8088985>

depozitáře, čemuž zabránili manželé Břízovi, kteří se rozhodli je znovu vystavit, a to v Českých Budějovicích v zahradě vily Lamezan.⁶⁹

2.3.4 Most Dr. Edvarda Beneše v Ústí nad Labem

Most Dr. Edvarda Beneše byl přes řeku Labe v Ústí nad Labem budován mezi lety 1934-1936. Úvahy o výstavbě mostu, který by spojil oba břehy řeky, se uvažovalo již dříve – kolem roku 1908, ovšem výstavbě tehdy zabránil nedostatek finančních prostředků, po první světové válce byla pak městem upřednostněna výstavba nových bytů. Opětovně se o výstavbě mostu začalo jednat v roce 1926, v roce 1928 byl pak projekt svěřen Josefu Melanovi, uznávanému odborníkovi na stavbu mostů. Finanční prostředky na jeho výstavbu přesáhly 20 miliónů korun.⁷⁰

Tento most byl pojmenován po Edvardu Benešovi již po jeho vybudování, ovšem během let své existence byl několikrát přejmenován. Po roce 1989 se mu opět dostává původního jména, což se neobejde bez protestů sudetských Němců, neboť právě na tomto mostě a v přílehlých částech bylo zmasakrováno německé obyvatelstvo města, kterému byl dáván za vinu požár, který se z továrny na kabely rozšířil do dalších továren a skladů.⁷¹

Benešův most se však po desetiletích své existence dostal do havarijního stavu, z důvodu toho, že přes něj přejížděly těžké dopravní prostředky.⁷²

Když se plánovaný rozpočet na opravu mostu vyšplhal z 200 miliónů korun na půl miliardy začala se v roce 2020 část veřejnosti ozývat, zda by nebylo finančně méně nákladné, kdyby se most strhl a postavil úplně nový, který by byl bezpečnější. Proti této myšlence se ale postavili historici a architekti, kteří poukazovali na kulturní hodnotu mostu. Stavba nového by pak vyšla na ty samé peníze jako oprava Benešova mostu, navíc by bylo problematické z hlediska času nový most vystavět, kvůli havarijnímu stavu Benešova mostu. Kdyby se však přece jen ukázalo, že by postavit nový bylo nakonec přece jen výhodnější, existuje myšlenka, že by mohl být přístupný i nadále, ovšem pouze pro cyklisty a chodce. Jako nejzazší možnost

---

⁶⁹ V., K. Problematické busty jsou opět na světě. *ČT24* [online]. 28.10.2013[cit. 12.2.2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1068590-problematicke-busty-jsou-opet-na-svete>

⁷⁰ ÚSTÍ///AUSSIG – architektura na severu Čech. ÚSTÍ///AUSSIG – *architektura na severu Čech* [online]. [cit. 11.3.2021]. Dostupné z: <https://www.usti-aussig.net/stavby/karta/nazev/9-most-edvarda-benese>

⁷¹ JURČEKOVÁ, Petra. *Mediální obraz událostí v Ústí nad Labem 31. července 1945*. Praha, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce PhDr. Petr Bednařík, PhD. s. 22-24

⁷² ANGERMANOVÁ, Andrea. Co s ústeckým Benešovým mostem, není jasné odborníci nevyklučují zbourání. *iDnes.cz* [online]. 21. 5. 2018[cit. 11.3.2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/benesov-most-usti-rekonstrukce-spatny-stav-varianta-novy-most.A180519_402422_usti-zpravy_vac2

navrhuje historik Jan Hrouda postavení repliky, ovšem dle něj je hodnota mostu z historického hlediska nenahraditelná.⁷³

2.3.5 Socha Edvarda Beneše na Loretánském náměstí v Praze

Za iniciativou postavení sochy Edvarda Beneše na Loretánském náměstí před Ministerstvem zahraničí v Praze, jejímž tvůrcem je Karel Dvořák, stála Česká obec legionářská, Společnost Edvarda Beneše a Český svaz bojovníků za svobodu. Pomník byl odhalen 16. května 2005 při příležitosti 60. výročí konce 2. světové války. Během května byl odhalen ještě jeden pomník spjatý s Benešem – a to pamětní deska s reliéfem Hany Benešové, zasazená do fasády domu č. p. 2.⁷⁴ V témže roce byl také odhalen pomník Beneše v Sezimově Ústí ke 121. výročí jeho narození. Sudetští Němci a jejich organizace tyto akce považovali za „provokaci“ namířenou vůči nim.⁷⁵

Samotná socha Edvarda Beneše byla odhalena na symbolické datum 16. května – ve stejné datum, byť o šedesát let dříve se vrátil Edvard Beneš z exilu zpět do Prahy. Toto datum však bylo kontroverzní z důvodu, že socha byla odhalena těsně po každoročním setkání vysídlených Sudetských Němců. Odhalení rozpoutalo velkou mediální diskusi, ohledně vhodnosti výběru data, Benešových dekretů apod. Vlnu nevole způsobila u představitelů sudetských Němců účast vrcholných představitelů českého státu na samotném odhalení pomníku, což bylo sudetskými Němci chápáno jako provokace. Trnem v oku sudetským Němcům byla zejména účast tehdejšího českého premiéra Jiřího Paroubka. Kriticky se k jeho účasti vyjádřili Edmund Stoiber, tehdejší ministerský předseda spolkové země Bavorska, a Bernd Posselt, předseda Sudetoněmeckého krajanského sdružení, proti čemuž se premiér ostře ohradil výrokem o zásahu výroků politiků jiných států do státních záležitostí České republiky. Sporem těchto politiků se zabývala téměř veškerá česká média – ať už více, či méně objektivně prezentovala výroky všech zúčastněných tohoto sporu. Reakcí na kritiku Edvarda Beneše sudetoněmeckou stranou byla z české strany účast na odhalení pomníku celého parlamentního spektra. Samotný spolkový kancléř Gerhard Schröder, který navštívil Českou

---

⁷³ VORLÍČEK, Janni. Benešův most v centru Ústí mohl padnout. Oprava má stát půl miliardy korun. *Ústecký deník* [online]. 26. 8. 2020 [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: https://ustecky.denik.cz/zpravy_region/benesuv-most-usti-20200826.html

⁷⁴ TREPEŠ, Matěj. *Pomník „Benešovým dekretům“?: Socha Edvarda Beneše v Praze jako „místo paměti“*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Randák, Ph.D. s. 129

⁷⁵ TREPEŠ, Matěj. *Pomník „Benešovým dekretům“?: Socha Edvarda Beneše v Praze jako „místo paměti“*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Randák, Ph.D. s. 130-159

republiku den po odhalení pomníku, se k dané věci vyjádřil velmi diplomaticky – nechtěl, aby byly narušeny česko-německé vztahy. Těmito slovy popudil svého politického protivníka bavorského premiéra Edmunda Stoibera.⁷⁶

Protest proti odhalení pomníku se ozval i ze strany Maďarska, které připomínalo represe vůči maďarskému obyvatelstvu v oblasti jižního Slovenska. Maďarská strana označila Benešovy dekrety jako „sporné dědictví“ poválečné Evropy, které by mělo být odstraněno. Reakcí Jiřího Paroubka, tehdejšího předsedy vlády, bylo označení výstavby pomníku Beneše za vnitřní záležitost České republiky. Ač ze strany Maďarska zaznívalo pochopení pro vystavění sochy Beneše za jeho zásluhy při tvoření Československa, poukazovali Maďaři na svou „zkušenost“ s Edvardem Benešem. Stejně jako v případě Německa však ani Maďarsko nechtělo, aby výstavba pomníku zasáhla do nových česko-maďarských vztahů. Co se týče české mediální oblasti, byl maďarské kritice vystavění a odhalení Benešova pomníku poskytnut daleko menší prostor, než tomu bylo v případě kritiky ze strany Německa, a také se v českých médiích objevovala kratší dobu.⁷⁷

Pomník Edvarda Beneše je místem, kde se odehrávají vzpomínkové akty, a to každoročně vždy ve dvou termínech. Prvním termínem je víkend, který je nejbližší k datu jeho narození (28. května), slavnostní akt probíhá za doprovodu projevů různých funkcionářů z organizací spjatých s pomníkem či politiků. Druhý termín vzpomínkového aktu je vždy kolem 3. září – tedy kolem výročí úmrtí Edvarda Beneše. Tento vzpomínkový akt probíhá daleko komorněji, kdy představitelé Společnosti Edvarda Beneše pouze k pomníku položí květiny. Komornější je z toho důvodu, že místem posledního odpočinku není Loretánské náměstí, ale Sezimovo ústí, kde se již dříve konaly pietní akty. Pietní akty u pomníku se však netěší takové pozornosti, jako tomu bylo v případě diskuse při jeho odhalení. Co se však dostalo do centra pozornosti médií, byly případy vandalismu na tomto pomníku. První případem bylo polití hlavy Benešovy sochy rudou barvou v roce 2007. Mediální zájem se zaměřil na likvidaci škod, o kterou se postarali váleční veteráni, kteří sochu sami umyli. Druhým případem bylo opětovné poškození pomníku rudou barvou, ovšem tentokrát byla vystavena vandalismu jiná část pomníku – Benešovy ruce.⁷⁸ Posledním případem poničení

---

⁷⁶ TREPEŠ, Matěj. *Pomník „Benešovým dekretům“?: Socha Edvarda Beneše v Praze jako „místo paměti“*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Randák, Ph.D. s. 122-145

⁷⁷ TREPEŠ, Matěj. *Pomník „Benešovým dekretům“?: Socha Edvarda Beneše v Praze jako „místo paměti“*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Randák, Ph.D. s. 145-148

⁷⁸ TREPEŠ, Matěj. *Pomník „Benešovým dekretům“?: Socha Edvarda Beneše v Praze jako „místo paměti“*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Randák, Ph.D. s. 150

sochy Edvarda Beneše pochází z roku 2020, kdy neznámý vandal na podstavec sochy napsal sprejem slova „*rasista*“ a „*masový vrah*.“⁷⁹

---

⁷⁹ ČTK. ‚Rasista, masový vrah‘. Neznámý vandal popsal sochu Edvarda Beneše u ministerstva zahraničí. *Lidovky.cz* [online]. 3.9.2020[cit. 11.3.2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/rasista-masovy-vrah-neznamy-vandal-popsal-sochu-edvarda-benese-u-ministerstva-zahranici.A200903_135644 In domov vag

3 Společnost Edvarda Beneše

Společnost Edvarda Beneše vznikla v roce 1990 v Praze jako pocta muži, jehož přičiněním vznikl československý stát, který se snažil neustále hájit a bránit a znovu obnovit. Návrh k založení této společnosti podala československá strana národně socialistická. Navazovala na činnost Ústavu Edvarda Beneše, který vznikl v Londýně v roce 1950 jako badatelské centrum, které se zabývalo odkazem československého státu a jeho demokratických tradic. Po pádu komunismu se objevila snaha osvětlit činnost Edvarda Beneše jako politika – jeho podíl na vzniku republiky, jeho politické působení v období mezi světovými válkami, jeho snaha řešit Mnichovskou krizi, politickou činnost během války a jeho jednání během krize v únoru roku 1948, čemuž dopomohlo otevření archivů. Velký podíl na tomto procesu objasnění má i Společnost Edvarda Beneše. Československá strana národně socialistická, jak již bylo výše zmíněno, se velkou měrou zasloužila o vznik Společnosti Edvarda Beneše a zapojila se také do její činnosti. Národně socialistická strana však postupně ztrácela vliv a spolupráci se Společností již v roce 1991 plně přerušila. Společnosti se dostalo tak nové vedení z řad odborníků – historiků, mezi něž patřila Věra Olivová, která se stala předsedkyní, Alexandr Ort, Jaroslav Valenta a Antonín Klimek. Díky odbornému vedení společnosti se činnost společnosti přenesla na akademickou půdu Filozofické fakulty Karlovy univerzity. Až po téměř dvaceti letech své činnosti, respektive v roce 2008, získala Společnost Edvarda Beneše statut vědecké společnosti a byla přijata za člena Radou vědeckých společností České republiky.⁸⁰

Společnost Edvarda Beneše se zaměřuje na studium činnosti Edvarda Beneše a jeho díla. Kromě pořádání veřejných přednášek, na nichž se podílejí historici či pamětníci, vydává také Bulletin, který informuje o bibliografii Edvarda Beneše – včetně recenze a kratších odborných studií jeho děl, odborné i veřejné činnosti Edvarda Beneše, o Ceně Edvarda Beneše o spolupráci s organizacemi a městy, kteří se snaží zachovat a šířit Benešův odkaz v podobě různých památníků apod. Další činností Společnosti Edvarda Beneše je vydávání Knižnice, což je beze sporu vrcholem odborné činnosti Společnosti. Ve svazcích Knižnice

---

⁸⁰ OLIVOVÁ, Věra. *20 let Společnosti Edvarda Beneše - 2010: separát z publikace Závěť Edvarda Beneše*. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2010. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše. ISBN 978-80-86107-44-8. s.16-22

byly, a jsou, publikovány historické studie vztahující se k dílu a činnosti Edvarda Beneše, jsou zde zpracovány i studie týkající se obecného vývoje československého státu ve 20. století.⁸¹

3.1 Cena Edvarda Beneše

Historie Ceny Edvarda Beneše spadá až do roku 1995, kdy byla zřízena Městským úřadem města Sezimova Ústí. Ocenění je udělováno za bakalářské a diplomové práce v oborech sociologie a historie 20. století. Do hodnocení prací je také zapojena již výše zmíněná Společnost Edvarda Beneše, která se stala garantem historické sekce. Komisi společnosti jsou vypracovány posudky, díky nimž jsou pak vybrány práce, které budou oceněny. Každý rok jsou ceny předávány v symbolické datum, 28. října, v Sezimově Ústí, přímo v Benešově vile. Předání cen se účastní, mimo jiné, členové komise Společnosti Edvarda Beneše, představitelé města Sezimova Ústí, táborského okresu a představitelé Jihočeského kraje. S oceněním je spjato i finanční ohodnocení. Autor oceněné práce tedy vždy dostane diplom, knihu *Demokracie dnes a zítra*, jejímž autorem je sám Edvard Beneš, a samozřejmě již zmíněný finanční dar.⁸²

---

⁸¹ OLIVOVÁ, Věra. *20 let Společnosti Edvarda Beneše - 2010: separát z publikace Závěť Edvarda Beneše*. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2010. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše. ISBN 978-80-86107-44-8. s. 23-24

⁸² OLIVOVÁ, Věra. *20 let Společnosti Edvarda Beneše - 2010: separát z publikace Závěť Edvarda Beneše*. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2010. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše. ISBN 978-80-86107-44-8. s. 22

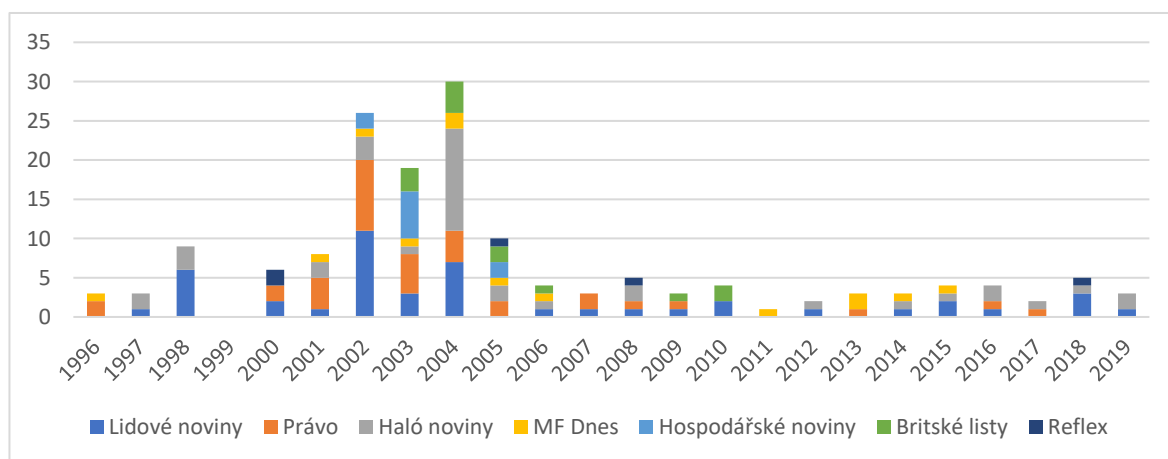
4 Edvard Beneš na stránkách českého tisku od roku 1996

V této části se nejprve zaměříme na proměnu četnosti psaní o Benešovi ve vybraném tisku a krátce na proměnu pohledu ve sledovaném období 1996 (vznik Společnosti Edvarda Beneše) -2019.

Dále se zaměříme na události, které jsou s Benešem spjaté. Okruh událostí, o kterých je v článcích psáno, je velmi úzký, často jsou v článcích zmíněny všechny události, či kombinace několika z nich, články, které by se týkaly pouze jedné události se vyskytují méně. První událostí, se kterou je Edvard Beneš spjat, je vznik samostatného Československého státu, na kterém má objektivně vzato nemalý podíl. Dále to pak byla tzv. Mnichovská zrada, tedy podepsání dokumentů, které postoupily část československého území Německu. S tím je částečně také spjatý odchod Edvarda Beneše do exilu v Anglii a jeho působení jako hlavního představitele československého odboje. Další událostí byl poválečný odsun německého a maďarského obyvatelstva zahrnutý v tzv. Benešových dekretech. Poslední událostí je únor 1948, tedy problematika odevzdání Československa do rukou KSČ, potažmo do rukou Stalina. Jendou z podkapitol je také komparace pozitivního a negativního pohledu na Beneše v českém tisku.

Poslední podkapitolou jsou pak recenze Benešových životopisů v českém tisku.

4.1 Proměna četnosti psaní o Benešovi v čase

Graf 1: Proměna četnosti psaní o Benešovi v čase

V tomto jsou zanesená média objevující po celé zkoumané období (1996-2019): Lidové noviny, Právo, Haló noviny, Mladá fronta dnes, Hospodářské noviny, internetové Britské listy a časopis Reflex. Nejvíce článků o Benešovi vyšlo v letech 2002-2004. V tomto období probíhala diskuse o lex Beneš, diskuse o Benešovi a jeho dekretech před vstupem České republiky do Evropské unie a mimo jiné v této době také probíhal spor mezi Českem a sudetoněmeckými organizacemi o vystavěném pomníku Beneše v Praze na Loretánském náměstí a následná účast vládních představitelů na jeho odhalení. Tento spor se těšil velké mediální pozornosti.

V roce 2005 však množství vydaných článků o Benešovi klesá. Od roku 2006 do roku 2019 pak nenajdeme ve vydávání článků žádnou výraznější odchylku – články v průměru vychází každý rok v podobném množství.

Nyní se zaměříme na to, kolik článků jednotlivá média vydala za dané období. Nejvíce článků o Benešovi vydaly Lidové noviny – konkrétně 43. Druhé místo v pořadí zauímají Haló noviny s 38 články. Za Haló novinami následuje Právo s 35 články. Čtvrtými médii v pořadí jsou Mladá fronta dnes a Britské listy. Na konec si uvedeme Hospodářské noviny s 10 články a časopis Reflex.

Kdybychom si měli shrnout celkový pohled jednotlivých výše zmíněných médií na Edvarda Beneše, tedy, zda převažují články s pozitivním, neutrálním či negativním pohledem, dojdeme k následujícím poznatkům: ani u jednoho z uvedených médií nepřevažuje negativní pohled, což ovšem neznamená, že nikdy nevydala žádný negativní článek o Benešovi. Pozitivnější pohled na Beneše mají zejména Haló noviny a Právo. Převažující pozitivní pohled na Beneše nabízejí také Hospodářské noviny a Britské listy. Spíše neutrální pohled nabízejí MF Dnes a Reflex. Posledním médiem jsou Lidové noviny, které stojí na pomezí mezi negativním a pozitivním pohledem na Beneše – nabízejí podobné množství článků, ať již pozitivních nebo negativních.

V souvislosti s četností článku si musíme zmínit také, jak se v daném období v člancích vyvíjel pohled na Beneše. Po celé sledované období je Beneš značně kontroverzní postavou. Po celé sledované období probíhá v člancích diskuse Benešových obhájců, kteří ho nazývají jako „jednu z největších postav našich moderních národních dějin,“⁸³ s Benešovými kritiky.

---

⁸³ KOJZAR, Jaroslav. Beneš – jedna z největších postav českých dějin. *Haló noviny* [online]. 3.9.2008, (207), s. 1 [cit. 2021-03-24]. ISSN 1210-1494.

4.2 Vznik první republiky a první republika

Jako první událost si zmíníme založení Československého státu, na jehož vzniku má Beneš nepopiratelný podíl, který mnoho z článků vycházející v období 1996-2019 potvrzuje: „Byl to Edvard Beneš a jeho diplomatické schopnosti, komu se na versailleské mírové konferenci podařilo prosadit důležité prvky českého národního programu a nově vzniklé Československo zakotvit jako jeden z pevných bodů evropského poválečného uspořádání.“⁸⁴

Ovšem jako nástupce Masaryka je Beneš v člancích hodnocen negativně: „Beneš neměl ani lidské, ani historické rozměry svého předchůdce.“⁸⁵

4.3 Mnichov 1938, Benešův exil

Co se týče tzv. Mnichovské zrady na figurování Edvarda Beneše v této události existují v člancích dva pohledy.

První pohledem je, že Edvard Beneš nás dobrovolně, bez odporu, odevzdal Adolfu Hitlerovi. Miloš Herold ve svém článku „Zoufalé lpění Čechů na idolu Edvard Beneš nechápu...“ považuje Benešovo jednání v rámci „Mnichova“ za jeho „již druhé selhání.“⁸⁶ Následný odchod do exilu hodnotí Herold jako „útěk od odpovědnosti“⁸⁷

Z pohledu Miroslava Šišky je Beneš „obětním beránkem,“ na kterého lze svést vinu za Mnichov, nepovažuje ho tedy za viníka nebo zrádce.⁸⁸ Stejného názoru je i Petr Zídek. Beneš je obětním beránkem, na kterého lze svést nejen vinu za Mnichov. Dle Zídka, Beneš neměl jinou možnost než mnichovský diktát přijmout.⁸⁹

Václav Havel ve svém článku o Edvardu Benešovi poznamenává, že Edvard Beneš viděl jako nejlepší možné řešení ustoupit Hitlerovi bez odporu a bez ztrát na životech. Poznamenává, že by ho ostatní mocnosti viděly jako toho, kdo by chtěl rozpoutat naprosto zbytečnou válku: „Beneš věděl, že by jeho rozhodnutí odmítnout mnichovský diktát bylo provázeno i nepochopením a odporem demokratického světa, který by z něj udělal českého nacionalistu, škůdce míru, provokatéra a hazardéra pošetile doufajícího, že strhne i další

⁸⁴ KLAUS, Václav. Edvard Beneš a česká státnost. *Lidové noviny* [online]. 8.5.2002, (125), s.11 [cit. 2021-03-24]. ISSN 0862-5921.

⁸⁵ SCHULZ, Milan. Zklamání z milovaných politiků. *Slovo* [online]. 31.3.1998, s. 5 [cit. 2021-03-24].

⁸⁶ Za první Benešův selhání považuje Herold to, že se nevyrovnal se Sudetskými Němci, jejichž nespokojenost pak Hitler využil ke svým záměrům.

⁸⁷ HEROLD, Miloš. Zoufalé lpění Čechů na idolu jménem Edvard Beneš nechápu. *Lidové noviny* [online]. 18.6.1998, s. 9 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921.

⁸⁸ ŠÍŠKA, Miroslav. Život Beneše byl i dějinami státu. *Právo* [online]. 30.1.2017, (25), s. 18 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

⁸⁹ ZÍDEK, Petr. Beneš se stal českým obětním beránkem. *Lidové noviny* [online]. 29.10.2016, (253), s. 23 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

*národy do války, jež vůbec není nutná.*⁹⁰ Edvard Beneš se rozhodl nikdy již podobnou událost jako Mnichov nedopustit, proto se rozhodl orientovat se na Sovětský svaz.⁹¹

Život Edvarda Beneše v exilu v Londýně po přijetí Mnichovského diktátu hodnotí Jiří Paroubek jako „*další vrchol Benešovy kariéry,*“ kam sice odlétal jako zlomený muž, ovšem dokázal se velice rychle postavit na nohy, aby mohl hájit legitimitu exilové vlády na základě neplatnosti Mnichovské dohody.⁹²

4.4 Benešovy dekrety – odsun Němců

Článek Miroslava Šišky *Život Beneše byl i dějinami státu* je reakcí a shrnutím knihy Antoine Marèse Edvard Beneš. Cituje v něm Marèse, který ve své knize píše, že odsun Němců Edvard Beneš za pomstu nepovažoval. Připomíná také, že dekrety, které jsou nazývány „Benešovými,“ byly ve skutečnosti dekrety Národního shromáždění, ne samotného Beneše, a je tím na něj svalována vina, která byla ve skutečnosti kolektivní.⁹³

Antoine Marès v článku Marka Tomana *Beneš jako obětní beránek* poznamenává, že: „*Zároveň však Beneš v českém kolektivním vědomí působí jako, slovy francouzského filosofa Reného Girarda, obětní beránek, hlavní viník, na něhož lze dnes svést vyhnání Němců či uchopení moci komunisty.*“⁹⁴ Nabízí otázku, či byly ve skutečnosti dekrety, zda Národního shromáždění nebo Edvarda Beneše. Poukazuje také na fakt, že proti vysídlení se nepostavila žádná výraznější opozice.

Jiří Paroubek podotýká, že Benešovy činy jsou odsuzovány bez kontextu hlubších souvislostí.⁹⁵

Článek manželů Hahnových *Démon Edvard Beneš* publikovaný v Lidových novinách nabízí zprostředkování kritického pohledu německých médií. V kontrastu s většinou českých článků, které se k tomuto tématu staví většinou tak, že neměl Beneš na výběr, jsou německé názory na Beneše beze sporu negativní. Díky tomuto článku získává český čtenář přehled o názoru německých médií na Edvarda Beneše, takže si můžeme udělat představu o velmi

---

⁹⁰ HAVEL, Václav. Edvard Beneš – dilemata evropského politika. *Právo* [online]. 20.4.2002, (93), s. 17 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1211-2119.

⁹¹ MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1895-7. s. 305

⁹² PAROUBEK, Jiří. Za prezidentem Edvardem Benešem. *Právo* [online]. 10.9.2009, (212), s. 6 [cit. 2021-03-18]. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

⁹³ ŠÍŠKA, Miroslav. Život Beneše byl i dějinami státu. *Právo* [online]. 30.1.2017, (25), s. 18 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

⁹⁴ TOMAN, Marek. Beneš jako obětní beránek. *Právo* [online]. 1.12.2016, (280), s. 3 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

⁹⁵ PAROUBEK, Jiří. Za prezidentem Edvardem Benešem. *Právo* [online]. 10.9.2009, (212), s. 6 [cit. 2021-03-18]. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

odlišném hodnocení Benešovy osobnosti v obou zemích. Je zde vykreslen jako barbar, který je zodpovědný za utrpení mnoho lidí během „*Brněnského pochodu smrti*.“⁹⁶ V německých médiích je Beneš označován za „*válečného zločince*“ a odsun Němců je nazýván – „*genocidou*.“ Ačkoliv se zde objevuje i snaha o diferenciaci Benešova obrazu, je patrné, že negativní postoj vůči Benešovi neustále přetrvává.⁹⁷

Podobně argumentuje i již zmíněný článek Miloše Herolda. Ten vysídlení Němců považuje za třetí Benešovo selhání. Po *jednání se Stalinem a Rooseveltem*,⁹⁸ tak skutečně vysídlení učinil na nevinných lidech.⁹⁹

Velice diskutovaným v médiích mezi lety 2002-2004 byl návrh zákona a posléze schválený zákon – Lex Beneš – Edvard Beneš se zasloužil o stát. Odpůrci prosazení tohoto zákona se často ve svých článcích ptají, jaké jsou skutečné Benešovy zásluhy – odkazují na to, že dle nich předal Beneš Československo nejprve Němcům a poté i komunistům.¹⁰⁰

Odpor některých publicistů vůči zákonu Lex Beneš byl opravdu velký. V nejednom z článků a komentářů se autoři ptají, o jaký stát se vlastně Edvard Beneš zasloužil. Do hledáčku autorů se opět dostávají činy Edvarda Beneše v rámci událostí Mnichova a neslavného února 1948. Podle autorů článků by tento zákon neměl vejít v platnost i z důvodu, jak bylo nakládáno s německými a maďarskými obyvateli po válce – i toto je připisováno za vinu přímo Benešovi. V komentáři Petra Uhla, který ve svém komentáři shrnuje vše výše zmíněné, je také řečeno, že schválení zákona z důvodu posílení české pozice v rámci sporu téměř historického není dobrý nápad. Petr Uhl podporuje svůj komentář vyjádřením Miloše Zemana, který nazval dekrety jako „*vyhaslé*.“ Zároveň ve svém komentáři připomíná, jaké reakce by asi vyvolalo schválení Lex Beneš v Rakousku, Německu a Maďarsku.¹⁰¹

Při diskusi tohoto zákona v Poslanecké sněmovně bylo připomenuto, že ač se ozývají hlasy, které označují Beneše za válečného zločince, kterého lze přirovnat ke Stalinovi nebo

---

⁹⁶ Tzv. „divoký odsun.“ V noci 30. května 1945 se muselo vydat na cestu z Brna k Rakouským hranicím 20 tisíc Němců – 1700 lidí zahynulo vyčerpáním, na úplavici nebo kvůli krutému zacházení dohlížejících gardistů (KORCOVÁ, Lucie. Před 75 lety začal ‚Brněnský pochod smrti‘. Město opustilo 20 tisíc lidí, 1700 z nich nepřežilo. *IROZHLAS* [online]. 30.5.2020, s. 1 [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/odsun-nemcu-brno-pochod-smrti-druha-svetova-valka-jiri-pernes-pamet-naroda_2005300925_perc)

⁹⁷ HAHNOVÁ, Eva a HAHN, Hans H. Démon Edvard Beneš. *Lidové noviny* [online]. 3.4.2004, (80), 13 [cit. 2021-03-27]. ISSN 0862-5921.

⁹⁸ Cesta Edvarda Beneše do USA a SSSR v roce 1943. Edvard Beneš byl oběma státy uznán jako představitel Československa. Beneš dostává souhlas pro vizi transferu sudetských Němců (DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: politická biografie českého demokrata*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80_246-1473-1. s. 716)

⁹⁹ HEROLD, Miloš. Zoufalé lpění Čechů na idolu jménem Edvard Beneš nechápu. *Lidové noviny* [online]. 18.6.1998, s. 9 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921.

¹⁰⁰ HUTKA, Jaroslav. Beneš se zasloužil o komunistický stát. *Britské listy* [online]. 4.3.2004 [cit. 2021-03-18].

¹⁰¹ UHL, Petr. O co se Edvard Beneš zasloužil. *Právo* [online]. 28.6.2003, (150), s. 7 [cit. 2021-03-18]. ISSN 1211-2119.

Adolfu Hitlerovi, nelze mu upřít jako zásluhy na vzniku Československého státu. Zdeněk Jičínský, který je autorem předchozího výroku, také Beneše označil jako „*velkého státníka a politika*.“ Argumentem strany, která nechtěla schválit zákon Lex Beneš, bylo, že takovýto zákon je velmi výjimečný, a mělo by se jí šetřit. Na tento výrok reagovali další autoři, že nebýt Beneše, co se týče hranic našeho státu, by Československo vypadalo úplně jinak. V článku o jednání Lex Beneš v Poslanecké sněmovně je také připomenuto, že této formy ocenění za zásluhy o stát se dostalo i Milanu Rastislavu Štefánikovi, Aloisi Rašínovi a samozřejmě T. G. Masarykovi.¹⁰² Zákon byl schválen (přehlasováním senátního veta) v poměru 123 pro ku 29 proti¹⁰³. Přítomno bylo 187 poslanců.¹⁰⁴

Jeden z autorů zákona Radko Martínek v rozhovoru pro Lidové noviny upozornil, že Beneš toho pro Československo udělal tolik, co kromě Masaryka nikdo jiný. K činům Edvarda Beneše, za které je kritizován (Mnichov...), se vyjadřuje velmi shovívavě, poukazuje na to, zda by se vůbec našel někdo, kdo by to vyřešil jinak a lépe. U osobnosti Edvarda Beneše pro Radka Martínka převažují klady nad zápory – Beneš si tedy dle něj ocenění zaslouží.¹⁰⁵

4.5 Únor 1948 a jeho důsledky

Miroslav Šiška, shrnující ve svém článku některé poznatky z knihy Antoine Marèse o Benešovi, se zaměřil i na část věnovanou únoru 1948. V té době již velmi nemocný Edvard Beneš byl zaskočen demisí nekomunistických ministrů, zároveň byl proti tomu, aby propuknul otevřený střet s komunisty. V souvislosti s tím je také v článku zmíněna přehnaná důvěra v Sovětský svaz, kterou Marès obhajuje tím, že chtěl stůj, co stůj smazat Mnichov a zároveň je zřejmé, že ho zklamal postoj Francie v rámci Mnichova.¹⁰⁶

---

¹⁰² KU, Jov. Edvard Beneš: československý i evropský politik. *Haló noviny* [online]. 17.10.2003, (244), s. 2 [cit. 2021-03-18]. ISSN 1210-1494.

¹⁰³ Pro byli téměř všichni poslanci ČSSD a KSČM (pouze tři z těchto stran se zdrželi hlasování) a 21 poslanců z ODS. Proti bylo KDU-ČSL, resp. US-DEU a 10 poslanců z ODS (TREPEŠ, Matěj. *Pomník „Benešovým dekretům“?: Socha Edvarda Beneše v Praze jako „místo paměti“*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Randák, Ph.D. s. 118)

¹⁰⁴ TREPEŠ, Matěj. *Pomník „Benešovým dekretům“?: Socha Edvarda Beneše v Praze jako „místo paměti“*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Randák, Ph.D. s. 118

¹⁰⁵ BLECHOVÁ, Silvie. Prezident Beneš si to zaslouží. *Lidové noviny* [online]. 3.5.2003, (103), s. 4 [cit. 2021-03-18]. ISSN 0862-5921.

¹⁰⁶ ŠIŠKA, Miroslav. Život Beneše byl i dějinami státu. *Právo* [online]. 2017, (25), s. 18 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

Marès, který o Benešovi napsal knihu, se v rozhovoru s Markem Tomanem Beneše zastává – byl velmi nemocný a neměl energii odporovat nátlaku a toho komunisté využili.¹⁰⁷

Kriticky se vyjadřuje k únoru 1948 Miloš Herold. Ten považuje jednání Edvarda Beneše v rámci událostí února 1948 za „poslední velké selhání, kdy Beneš odevzdal vlastní zemi do rukou komunistů.“¹⁰⁸

Ještě kritičtěji se o Edvardu Benešovi vyjadřuje Vladimír Bystrov ve svém článku. Zde ho nazývá „největším provinilcem třetí republiky, který již v třicátých letech zakomponoval celou východní Evropu do sovětského impéria, včetně Československa, a to díky československo-sovětské smlouvě.“ Bystrov kritizuje Beneše za to, že nepomohl žádné osobě, která se znelíbila Sovětskému svazu, na rozdíl od Emila Háchy, který se snažil pomoci vězňům zadržovaných gestapem.¹⁰⁹

Petr Uhl ve svém článku klade otázku, zda se dá otevření Československa k 40 letům diktatury, které je omlouváno jeho nemocí, považovat za Benešovu zásluhu.¹¹⁰

4.6 Pozitivní a negativní přívziska Edvarda Beneše

Pro širší představu, jak je Edvard Beneš viděn českými médii, se musíme podívat, jakými přívzisky je Edvard Beneš častován.

Co se týče negativních přívzisek, kterými je Edvard Beneš v českých médiích častován, objevují se zde přívziska spojená s osobnostními kvalitami, které převažují, a často jsou spojovány i s Benešovým politickým působením. Je nazýván „osobností složitou s vadami politickými i osobnostními,¹¹¹ „absolutně mstivým,¹¹² „bezohledným oportunistou,¹¹³ geniem zla. Tímto přívziskem nazvala Beneše tehdejší rakouská vicekancléřka Susanne Passerová, kterou cituje ve svém článku Jiří Franěk, který se ovšem s tímto názorem neztotožňuje.¹¹⁴ V jednom z článků můžeme nalézt vyjádření Karla Čapka o

---

¹⁰⁷ TOMAN, Marek. Beneš jako obětní beránek. *Právo* [online]. 2016, (280), s. 3 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

¹⁰⁸ HEROLD, Miloš. Zoufalé lpění Čechů na idolu jménem Edvard Beneš nechápu. *Lidové noviny* [online]. 18.6.1998, s. 9 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921.

¹⁰⁹ BYSTROV, Vladimír. Ze sebraných zločinů Edvarda Beneše. *Lidové noviny* [online]. 3.9.2010, (205), s. 12 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

¹¹⁰ UHL, Petr. O co se Edvard Beneš zasloužil. *Právo* [online]. 28.6.2003, (150), s. 7 [cit. 2021-03-20]. ISSN 1211-2119.

¹¹¹ (KK). Hrad se chystal na válku. *Slovo* [online]. 16.10.1998, s. 2 [cit. 2021-03-18].

¹¹² ZÍDEK, Petr. Obrana Edvarda Beneše. *Lidové noviny* [online]. 28.2.2018, (50), s. 10 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

¹¹³ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Edvard Beneš v podání Zbyňka Zemana. *Lidové noviny* [online]. 22.4.2000, s. 20 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921.

¹¹⁴ FRANĚK, Jiří. Náš druhý prezident. *Právo* [online]. 16.3.2002, (64), s. 7 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1211-2119.

Edvardu Benešovi – ten řekl, že „*mu úplně scházejí měkčí části lidské povahy*“¹¹⁵ – „*je dřičem bez emocí.*“¹¹⁶ Jak můžeme vidět v článcích se opravdu objevují velmi ostrá přívzviska, která bychom například u Masaryka nenašli.

V jednom z článků se objevuje i formulace, že Edvard Beneš „*byl z rodu mužů, co se bojí facek.*“¹¹⁷ V kontextu toto přívzvisko lze chápat jako strach Beneše z jakéhokoliv selhání – je označován za „*zbabělce nebo slabého člověka.*“ Ostře k tomu kontrastuje článek právě Albrightové, který vykresluje Beneše jako „*toho, kdo si stojí za svým a nepřipouštějící si žádné selhání.*“¹¹⁸

Je také označován za „*ambiciózního politika, který se prodral do čela státu.*“¹¹⁹

V souvislosti s Masarykem můžeme v českých médiích také nalézt několik přívzvisek Edvarda Beneše. Beneš byl v jednom z článků poněkud ironicky nazván „*Masarykovým korunním princem.*“¹²⁰ V dalším článku byl nazván ještě o něco ostřeji a ironičtěji – „*Masarykova opička Bibi*“¹²¹ – zde se naráží na Benešovu absolutní loajalitu vůči Masarykovi, autoři obou článků však takto Beneše nazývají, neboť Beneše nechápou pouze jako Masarykova blízkého spolupracovníka, ale spíše jako Masarykovu loutku, která ho poslouchá na slovo. Kdybychom chtěli porovnávat pohled v médiích na Masaryka a na Beneše vezmeme si charakteristiky Beneše – „*neměl lidské, ani historické rozměry svého předchůdce*“¹²² a „*chyběl mu Masarykův mravní rozměr.*“¹²³ Z obou těchto charakteristik je jasné, že v očích některých médií vystupuje Masaryk bez jakékoliv chyby, zatímco Edvard Beneš je zde vykreslován jako jedinec horších morálních kvalit. V jednom z dalších článků je nazýván jako „*rozmělnovač Masarykova odkazu*“¹²⁴ – z toho to přívzviska můžeme vidět, že

---

¹¹⁵ BOBÍKOVÁ, Lenka. Strasti i vítězství Edvarda Beneše. *Magazín Práva* [online]. 6.9.2008, (36), s. 22 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1211-2119.

¹¹⁶ HOMOLOVÁ, Marie. Něžný suchar Edvard Beneš. *Mladá fronta Dnes* [online]. 17.12.2005, (294), s. 4 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1210-1168.

¹¹⁷PETRÁČEK, Zbyněk. Beneš stále aktuální. *Lidové noviny* [online]. 4.9.2008, (208), s. 2 [cit. 2020-02-25]. ISSN 0862-5921

¹¹⁸ ALBRIGHTOVÁ, Madeleine. Beneš nebyl přirozený vůdce. Přesto uspěl. *Lidové noviny* [online]. 21.8.2012, (195), s. 10 [cit. 2021-03-20]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

¹¹⁹ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Edvard Beneš v podání Zbyňka Zemana. *Lidové noviny* [online]. 22.4.2000, s. 20 [cit. 2021-03-18]. ISSN 0862-5921.

¹²⁰ CARBOL, Pavel. *Odkaz prezidenta Beneše. Mladá fronta Dnes* [online]. 18.12.2015, (294), s. 8 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1210-1168. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp>

¹²¹ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Edvard Beneš v podání Zbyňka Zemana. *Lidové noviny* [online]. 22.4.2000, s. 20 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921.

¹²²SCHULZ, Milan. Zklamání z milovaných politiků. *Slovo* [online]. 31.3.1998, s. 5 [cit. 2021-03-19]

¹²³ PEŠTA, Roman. Co chybělo Benešovi. *Hospodářské noviny* [online]. 5.6.2002, s. 9 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-9587.

¹²⁴ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Edvard Beneš v podání Zbyňka Zemana. *Lidové noviny* [online]. 22.4.2000, s. 20 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921.

autor článku chápe Beneše jako nedůstojného pokračovatele Masaryka a jako ničícího Masarykův odkaz.

Madeline Albrightová ve svých vzpomínkách Beneše označuje za diplomata, kterému, ač si šel za svým cílem, byla překážkou jeho osobnost: „*Neuměl vtípkovat, pronášet bonmoty ani předstírat zájem o ostatní, což by mu v diplomatických kruzích bylo k užítku.*“¹²⁵ Toto tvrzení Albrightové dokládá přízvisko zmíněné Ondřejem Novákem v dalším z článků, že byl „*nudným patronem.*“¹²⁶

Albrightová se mimo jiné zabývá ve svých vzpomínkách tím, jak jeho vzhled působil na ostatní: „*Dával si velký pozor, při fotografování s většími lidmi, než byl on sám, protože byl malého vzrůstu – svým vzezřením rozhodně nevzbuzoval přirozenou autoritu a vůdcovství.*“¹²⁷

Ve svém článku Petr Zídek cituje Petra Pitharta, který Beneše nazývá „*absolutně mstivým,*“ neboť zlikvidoval všechny své kritiky. Pro příklad uvádí Štefana Osuského, Lva Prchalu nebo Milana Hodžu.¹²⁸ Vladimír Bystrov ve svém článku tuto „*likvidaci kritiků*“ rozvádí podrobněji. Generál Lev Prchala byl jedním z těch, kdo Benešovi radil, aby nepodepsal mnichovskou dohodu, a byl také odpůrcem Benešovy orientace na Sovětský svaz. Nejen on musel čelit Benešově nenávisti: „*Benešova nenávist vedla až k tomu, že ho nechal ve vykonstruovaném procesu odsoudit pro velezradu a zbavil hodnosti armádního generála, jímž ho deset let předtím sám ustanovil. Podobně se pomstil svým odpůrcům z Hradu generálu Syrovému, generálu Krejčímu, generálu Vojtechovskému a dalšímu velení československé předválečné branné moci.*“¹²⁹

V souvislosti se zmíněnými událostmi spjatými s Benešem se objevila ironizující formulace: „*nešika, který nás nejdříve předal Hitlerovi a pak Stalinovi*“¹³⁰ a přízvisko „*duchovní otec vyhnání sudetských Němců,*“¹³¹ z něhož vyplývá, jaké události toto přízvisko týká.

---

¹²⁵ ALBRIGHTOVÁ, Madeleine. Beneš nebyl přirozený vůdce. Přesto uspěl. *Lidové noviny* [online]. 21.8.2012, (195), s. 10 [cit. 2021-03-20]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

¹²⁶ HORÁK, Ondřej. Edvard Beneš. *Hospodářské noviny* [online]. 2.5.2011, s. 13 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-9587. Dostupné z: <http://HN.IHNED.CZ/c1-51743480-edvard-benes>

¹²⁷ ALBRIGHTOVÁ, Madeleine. Beneš nebyl přirozený vůdce. Přesto uspěl. *Lidové noviny* [online]. 21.8.2012, (195), s. 10 [cit. 2021-03-20]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

¹²⁸ ZÍDEK, Petr. Obrana Edvarda Beneše. *Lidové noviny* [online]. 28.2.2018, (50), s. 10 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

¹²⁹ BYSTROV, Vladimír. Ze sebraných zločinů Edvarda Beneše. *Lidové noviny* [online]. 3.9.2010, (205), s. 12 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

¹³⁰ SCHULZ, Milan. Zklamání z milovaných politiků. *Slovo* [online]. 31.3.1998, s. 5 [cit. 2021-03-19]

¹³¹ ZÍDEK, Petr. Český problém Edvard Beneš. *Lidové noviny* [online]. 24.5.2014, (120), s. 1 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

Většina z pozitivních přívěsků v českých médiích se týká Benešových politických schopností. Je zde vylíčen jako „*efektivní státník*“¹³² a jako „*důstojný pokračovatel Masarykova díla*.“¹³³

Další kladná přívěska, která v médiích můžeme nalézt, se týkají jeho pracovitosti – v jednom z článků je vyobrazen jako „*pilný, ale trochu upjatý*“,“¹³⁴ další článek Beneše vyobrazuje jako „*mašinu na myšlení a práci bez lidského citu, ale s lidskými slabostmi*.“¹³⁵ V českých médiích můžeme nalézt také kladná přívěska jeho diplomatických schopností – byl „*pečlivým a důsledným diplomatem bez špetky humoru*.“¹³⁶

Albrightová v článku o jejích vzpomínkách vykresluje Beneše jako člověka, který „*jako diplomat přesně znal svůj cíl*“ – jako příklad uvádí jeho boj za Československý stát, který nevzdával. Apeloval nejen na právní stránku svých požadavků. Argumentoval tím, že sprátené státy ho dohnaly k odevzdání Československa Adolfu Hitlerovi.¹³⁷

Albrightová hodnotí kladně jeho „*schopnost prorazit si cestu dopředu*“,“ ale podotýká, že vždy zároveň věděl, kdy má ubrat na tempu.¹³⁸

Pozitivní přívěska Edvarda Beneše se týkají jeho politických schopností před rokem 1938, ale i jeho působení v exilu. Ač jsou jeho politické schopnosti spojovány s hodnocením osobních kvalit, nejsou tyto kvality zásadní pro hodnocení osobnosti Beneše jako takové. Co se týče politických a diplomatických schopností je Beneš beze sporu médií pozitivně hodnocen.

4.7 Recenze knih a životopisů o Edvardu Benešovi

První recenzovaná knihou v článcích za dané období je Edvard Beneš – politický životopis od Zbyňka Zemana. Autorem recenze tohoto životopisu byl Tomáš Zahradníček. Zahradníček ve své recenzi píše, že Zeman „*vzal v úvahu Benešovy přednosti i slabiny, kladné hodnocení jeho činnosti i zdrcující odsudky a vytvořil originální politický*

---

¹³² STRÁNSKÝ, Martin Jan. Konec demokracie v Čechách. *Lidové noviny* [online]. 10.5.2002, (108), s. 13 [cit. 2021-03-18]. ISSN 0862-5921.

¹³³ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Edvard Beneš v podání Zbyňka Zemana. *Lidové noviny* [online]. 22.4.2000, s. 20 [cit. 2021-03-19]. ISSN 0862-5921.

¹³⁴ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Edvard Beneš v podání Zbyňka Zemana. *Lidové noviny* [online]. 22.4.2000, s. 20 [cit. 2021-03-18]. ISSN 0862-5921.

¹³⁵ SÝS, Karel. Odvrácená strana Edvarda Beneše. *Haló noviny* [online]. 22.8.2012, (196), s. 1 [cit. 2021-03-18]. ISSN 1210-1494. Dostupné z: <http://www.halonoviny.cz/>

¹³⁶ HOMOLOVÁ, Marie. Smlouva ČSR se SSSR: Co a proč vyjednal Beneš v Moskvě? *Mladá fronta Dnes* [online]. 18.4.2014, (92), s. 6 [cit. 2021-03-20]. ISSN 1210-1168. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp>

¹³⁷ ALBRIGHTOVÁ, Madeleine. Beneš nebyl přirozený vůdce. Přesto uspěl. *Lidové noviny* [online]. 21.8.2012, (195), s. 10 [cit. 2021-03-20]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

¹³⁸ ALBRIGHTOVÁ, Madeleine. Beneš nebyl přirozený vůdce. Přesto uspěl. *Lidové noviny* [online]. 21.8.2012, (195), s. 10 [cit. 2021-03-20]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

životopis. ¹³⁹ Zahradníček ve své recenzi píše, že Zemanova kniha je první solidní životopis člověka ve funkci prezidenta. Kvalitního životopisu se doposud nedostalo ani předchůdci Beneše, ani Benešovým nástupcům v křesle prezidenta. Zemanův vztah k Benešovi vystihuje, dle Zahradníčka fakt, že byl Zeman členem Společnosti Edvarda Beneše, ovšem později z ní byl vyloučen. Dle Zahradníčka nebyl Zeman velkým Benešovým kritikem, ale ani nebyl jeho zapáleným obhájcem.¹⁴⁰

Další recenzovanou knihou v člancích je již zmíněná kontroverzní kniha Sidonie Dědinové Edvard Beneš – likvidátor, která byla zmíněna již v předchozích kapitolách, a proto si nemusíme přibližovat její obsah. Autorem recenze této knihy je Jaroslav Kojzar. Jeho celkový pohled na tuto knihu vystihuje tento úryvek z recenze: „*Po řadě let pod tímto praporem (pozn. Pod společností vydávající tuto knihu – Annonce) opět ouřaduje lež a bezbřehý populismus... Uvedená kniha je vlastně jen snůškou urážek. Jednostranností.*“¹⁴¹

Jednou z dalších recenzovaných knih je kniha Člověk Edvard Beneš od autorů Karla Novotného a Zlaty Kufnerové, kterou recenzoval historik Zbyněk Zeman. Dle Zemana jde o lehčí čtení, jehož úkolem je zobrazit Beneše lidštěji.¹⁴²

Nesmíme také zapomenout na další knihu – první díl Politické biografie českého demokrata, jejímž autorem je Jindřich Dejmek, jejíž recenzentem je opět Zbyněk Zeman. Zeman ve své recenzi píše, že autor, jeho výzkum i směřování příběhu knihy, byli ovlivněni preferováním Beneše. Zeman Dejmekovi vytýká určitou jednostrannost vykreslení sporu na pařížské poválečné konferenci mezi Londýnem, Washingtonem a Paříží. Tento spor se týkal toho, jak by mělo být s Německem naloženo. Zeman konkrétně Dejmekovi vytýká, že prezentuje pouze jednu stranu tohoto sporu – stranu francouzskou, ke které se Beneš přikláněl a také to, že: „*Namísto aby pečlivě vysvětlil obě strany klíčového sporu mezi Londýnem a Washingtonem s Paříží o zacházení hlavně s poraženým Německem, a jeho význam pro Československo, autor se hašteří s názory sudetských Němců a jejich soudobých "českých přitakavačů".*“¹⁴³

---

¹³⁹ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Edvard Beneš v podání Zbyňka Zemana. *Lidové noviny* [online]. 22.4.2000, s. 20 [cit. 2021-03-24]. ISSN 0862-5921.

¹⁴⁰ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Edvard Beneš v podání Zbyňka Zemana. *Lidové noviny* [online]. 22.4.2000, s. 20 [cit. 2021-03-24]. ISSN 0862-5921.

¹⁴¹ KOJZAR, Jaroslav. Likvidátor Beneš? *Haló noviny* [online]. 12.1.2004, (9), s. 5 [cit. 2021-03-24]. ISSN 1210-1494.

¹⁴² ZEMAN, Zbyněk. Beneš v zajetí obránců tradic. *Lidové noviny* [online]. 10.2.2007, (35), s. 3 [cit. 2021-03-24]. ISSN 0862-5921.

¹⁴³ ZEMAN, Zbyněk. Beneš v zajetí obránců tradic. *Lidové noviny* [online]. 10.2.2007, (35), s. 3 [cit. 2021-03-24]. ISSN 0862-5921.

Poslední recenzovanou knihou je životopis Beneše od historika Antoina Marèse. Petr Zídek ve své recenzi této knihy porovnává Marèsův životopis Beneše s životopisy Beneše od Zbyňka Zemana a Jindřicha Dejmka. Zemanův životopis Beneše je, dle Zídka, stručný a někdy nepřesný. Dejmkův životopis Zídek naopak kritizuje za přehnanou podrobnost a topornost napsaného textu, která odrazuje od jeho přečtení. Marèsův životopis Beneše naopak Zídek shledává plnohodnotným. „...jeho kniha je psaná v nepolemickém tónu a autor je velmi rezervovaný při vynášení jakýchkoli soudů. Tento nadhled má však kromě nesporných pozitiv i své stinné stránky, kniha je místy velmi popisná a na konci, stejně jako na začátku vlastně moc nevíme, co si autor o Benešovi myslí, a hlavně co jej přivedlo k tomu, že se jím zabývá pětáctýřicet let.“¹⁴⁴

---

¹⁴⁴ ZÍDEK, Petr. Edvard Beneš, frankofil. *Lidové noviny* [online]. 19.9.2015, (220), s. 11 [cit. 2021-03-24]. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

Závěr

V práci jsou představeny různé žánry – pozitivní, jako jsou místa paměti Beneše, státní politika v kontextu lex Beneš, pohled historiků Jindřicha Dejmka a Antoine Marèse a pohled části médií, a negativní – do jisté míry pohled historika Zbyňka Zemana, jednoznačně spisovatelky Sidonie Dědinové a části médií.

Z dat získaných v databázi Anopress vyplývá, že za sledované období byl vrchol zájmu médií o Beneše mezi lety 2002-2004. Po tomto období dochází k prudkému poklesu mediálního zájmu o postavu Beneše. Vzhledem k tomu, že v posledních letech sledovaného období je zájem médií o Beneše opravdu nízký můžeme předpokládat, že se zájem o jeho osobu bude i nadále snižovat. Dočkáme se však toho, že zájem o něj úplně vymizí? Vzhledem k přetrvávající tendenci společnosti považovat první republiku, jejíž budování byl Beneš nedílnou součástí, za svůj historický vzor, to je dost nepravděpodobné.

Musíme si také položit otázku, co bylo příčinou toho, že v některých médiích byl dán větší prostor negativnímu hodnocení Beneše oproti jiným, jako tomu bylo v případě Lidových novin? Mohla to být snaha nabídnout svému čtenáři více úhlů pohledu, nejen ten pozitivní, aby sám mohl zhodnotit své argumenty a udělat si svůj vlastní názor? Částečně tomu tak mohlo být, ale určitou roli v tom mohl hrát fakt, že tato média spadala pod vlastnictví německých společností – Lidové noviny nebo MF Dnes, a mnoho dalších faktorů, což kontrastovalo s jednoznačným přijetím ze strany státu v podobě schválení zákona lex Beneš, budování pomníků, pojmenovávání ulic nebo vytvoření památníku z Benešovy vily. Dle mého názoru negativní pohled části médií na Beneše, respektive obecně negativní pohled na jakoukoliv postavu či událost, souvisí s tendencí médií spíše kritizovat než chválit v souvislosti se snahou získat širší čtenářskou základnu – neboť kritika je pro člověka daleko více čtenářsky zajímavější.

Mezi autory negativního hodnocení Beneše můžeme nalézt dva proudy. Do prvního můžeme zařadit německé, potažmo sudetoněmecké, autory výroků, které česká média u nás prezentovala, a také české autory často, před rokem 1989 pobývajících v emigraci v Německu, kteří se politicky hlásili k proevropské pravici (jedním z mála levicových autorů kritizujících Beneše je Petr Uhl). Do druhého pak české probenešovské autory pohybující se od komunistické levice, přes levý střed až po národovecké konzervativce. První proud negativně hodnotil Beneše v kontextu jeho „pomsty“ – tedy vyhnání německého obyvatelstva zaštitěného dekrety. Konzervativní národovci Beneše hájí, a kriticky na něm vidí hlavně to, že

umožnil komunistům nastolit svou „levicovou diktaturu.“ Čeští i němečtí odpůrci Beneše požadovali zrušení Benešových dekretů – pro německou stranu to byla křivda, kterou požadovali napravit, čeští publicisté viděli v dekretech možnou překážku pro vstup do Evropské unie.

Prameny a literatura

Literatura:

DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: politická biografie českého demokrata*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80_246-1473-1.

DĚDINOVÁ, Sidonie. *Edvard Beneš – likvidátor: dokumentární román s doslovem Ludka Pachmana*. Praha: Annonce, 2003. ISBN 80-900125-6-6.

KŘEŠŤAN, Jiří. *Zdeněk Nejedlý: politik a vědec v osamění*. Praha: Paseka, 2012. ISBN 978-80-7432-253-2.

KUKLÍK, Jan. Benešovo prezidentství v londýnském exilu. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8.

KVAČEK, Robert. Volební souboj. BENEŠ, Edvard, Pavel CARBOL, Jindřich DEJMEK, et al. *Edvard Beneš: 80 let od volby prezidentem*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-013-8.

MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1895-7.

OLIVOVÁ, Věra. *20 let Společnosti Edvarda Beneše - 2010: separát z publikace Závěť Edvarda Beneše*. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2010. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše. ISBN 978-80-86107-44-8.

PEROUTKA, Ferdinand. *Byl Edvard Beneš vinen?*. V České republice 1. vyd. Jinočany: H & H, 1993. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše. ISBN 80-85467-98-4.

ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: politický životopis*. Praha: Mladá fronta, 2000. ISBN 80-2040770-7.

Akademické práce:

JURČEKOVÁ, Petra. *Mediální obraz událostí v Ústí nad Labem 31. července 1945*. Praha, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce PhDr. Petr Bednařík, PhD.

KUŘÁTKOVÁ, Hana. *Názory prezidenta Beneše na redukci politických stran*. Brno, 2008. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jiří Noleč.

LITEROVÁ, Gabriela. *Edvard Beneš ve veřejném diskursu na přelomu 20. a 21. století: příklad historické osobnosti při utváření národní / státní identity*. Praha, 2008. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Doc. PhDr. Luďa Klusáková, CSc.

TREPEŠ, Matěj. *Pomník „Benešovým dekretům“?: Socha Edvarda Beneše v Praze jako „místo paměti“*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Jan Randák, Ph.D.

Elektronické zdroje:

Benešova cesta do prvního exilu. *Místa Paměti národa* [online]. Dostupné z: <https://www.mistapametinaroda.cz/?id=295>

Benešův palouček – Památník. *Turistika.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/benesuv-paloucek/detail>

Benešův palouček a Památník Dr. Edvarda Beneše v Aši. *Vědomí Národa* [online]. Dostupné z: <http://www.vedominaroda.cz/clanky/332-benesuv-paloucek-a-pamatnik-dr-edvarda-benese-v-asi>

Mapy.cz. *Mapy.cz* [online]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=13.4805893&y=49.7138432&z=6&q=ulice%20edvarda%20bene%C5%A1>

Národní muzeum [online]. Dostupné z: <https://www.nm.cz/file/3ee9f2718879b72dd3557dd9178d0f96/79/Historie-vily.pdf>

Památník dr. Edvarda Beneše. *Husitské muzeum v Táboře – Nejen o husitství...* [online]. [cit. 01.03.2021]. Dostupné z: <http://www.husitskemuzeum.cz/pamatnik-dr-edvarda-benese/>

ÚSTÍ///AUSSIG – architektura na severu Čech. *ÚSTÍ///AUSSIG – architektura na severu Čech* [online]. Dostupné z: <https://www.usti-aussig.net/stavby/karta/nazev/9-most-edvarda-benese>

Vila Hany a Edvarda Benešových – Národní muzeum. *Národní muzeum* [online]. Dostupné z: <https://www.nm.cz/navstivte-nas/objekty/vila-hany-a-edvarda-benesovych>

Články v tiskové podobě:

FRANĚK, Jiří. Zachovej nám, Hospodine. *Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické*. Praha, 1966, 46-47(278), s. 2. ISSN 0032-6569.

K, R. O osudném září 1938. *Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické*. Praha, 1968, 48-49(286), s. 5. ISSN 0032-6569.

LAŽANSKÁ, Ivana. Státní rozpočet – účinný nástroj našeho socialistického budování a mírového úsilí: S příchodem presidenta Klementa Gottwalda vstoupil na Hrad český a slovenský lid. *Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické*. Praha, 1951, 31-32(63), s. 3-4. ISSN 0032-6569.

První volba dr. E. Beneše prezidentem Československé republiky. *Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické*. Praha, 1948, 28(208), s. 3. ISSN 0032-6569.

Články v elektronické podobě:

ALBRIGHTOVÁ, Madeleine. Beneš nebyl přirozený vůdce. Přesto uspěl. *Lidové noviny* [online]. 21.8.2012, (195), s. 10. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

ANGERMANOVÁ, Andrea. Co s ústeckým Benešovým mostem, není jasné odborníci nevyklučují zbourání. *iDnes.cz* [online]. 21. 5. 2018. Dostupné z: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/benesov-most-usti-rekonstrukce-spatny-stav-varianta-novy-most.A180519_402422_usti-zpravy_vac2

BLECHOVÁ, Silvie. Prezident Beneš si to zaslouží. *Lidové noviny* [online]. 3.5.2003, (103), s. 4. ISSN 0862-5921.

BOBÍKOVÁ, Lenka. Strasti i vítězství Edvarda Beneše. *Magazín Práva* [online]. 6.9.2008, (36), s. 22. ISSN 1211-2119.

BYSTROV, Vladimír. Ze sebraných zločinů Edvarda Beneše. *Lidové noviny* [online]. 3.9.2010, (205), s. 12. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

CARBOL, Pavel. *Odkaz prezidenta Beneše. Mladá fronta Dnes* [online]. 18.12.2015, (294), s. 8. ISSN 1210-1168. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp>

ČTK. ‚Rasista, masový vrah‘. Neznámý vandal popsal sochu Edvarda Beneše u ministerstva zahraničí. *Lidovky.cz* [online]. 3.9.2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/rasista-masovy-vrah-neznamy-vandal-popsal-sochu-edvarda-benese-u-ministerstva-zahranici.A200903_135644_in_domov_vag

FRANĚK, Jiří. Náš druhý prezident. *Právo* [online]. 16.3.2002, (64), s. 7. ISSN 1211-2119.

HAHNOVÁ, Eva a HAHN, Hans H. Démon Edvard Beneš. *Lidové noviny* [online]. 3.4.2004, (80), s. 1. ISSN 0862-5921.

HAVEL, Václav. Edvard Beneš – dilemata evropského politika. *Právo* [online]. 20.4.2002, (93), s. 17. ISSN 1211-2119.

HEROLD, Miloš. Zoufalé lpění Čechů na idolu jménem Edvard Beneš nechápu. *Lidové noviny* [online]. 18.6.1998, s. 9. ISSN 0862-5921.

HOMOLOVÁ, Marie. Něžný suchar Edvard Beneš. *Mladá fronta Dnes* [online]. 17.12.2005, (294), s. 4 [cit. 2021-03-19]. ISSN 1210-1168.

HOMOLOVÁ, Marie. Smlouva ČSR se SSSR: Co a proč vyjednal Beneš v Moskvě? *Mladá fronta Dnes* [online]. 18.4.2014, (92), s. 6. ISSN 1210-1168. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp>

HORÁK, Ondřej. Edvard Beneš. *Hospodářské noviny* [online]. 2.5.2011, s. 13. ISSN 0862-9587. Dostupné z: <http://HN.IHNED.CZ/c1-51743480-edvard-benes>

HUTKA, Jaroslav. Beneš se zasloužil o komunistický stát. *Britské listy* [online].

JAROŠ, Jiří. Braňme Beneše proti žvanění a lži. *Haló noviny* [online]. 8.6.2015, (132), s. 4. ISSN 1210-1494. Dostupné z: <http://www.halonoviny.cz/>

(KK). Hrad se chystal na válku. *Slovo* [online]. 16.10.1998, s. 2

KLAUS, Václav. Edvard Beneš a česká státnost. *Lidové noviny* [online]. 8.5.2002, (125), s.11. ISSN 0862-5921.

KOJZAR, Jaroslav. Beneš – jedna z největších postav českých dějin. *Haló noviny* [online]. 3.9.2008, (207), s. 1. ISSN 1210-1494.

KOJZAR, Jaroslav. Likvidátor Beneš? *Haló noviny* [online]. 12.1.2004, (9), s. 5. ISSN 1210-1494.

KORCOVÁ, Lucie. Před 75 lety začal ‚Brněnský pochod smrti‘. Město opustilo 20 tisíc lidí, 1700 z nich nepřežilo. *IROZHLAS* [online]. 30.5.2020, s. 1. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/odsun-nemcu-brno-pochod-smrti-druha-svetova-valka-jiri-pernes-pamet-naroda_2005300925_perc)

KU, Jov. Edvard Beneš: československý i evropský politik. *Haló noviny* [online]. 17.10.2003, (244), s. 2. ISSN 1210-1494.

MACHÁČEK, Pavel. Pohled z měsíce na prezidenta Beneše. *Haló noviny* [online]. 17.4.2004, (185), s. 5. ISSN 1210-1494.

PAROUBEK, Jiří. Za prezidentem Edvardem Benešem. *Právo* [online]. 10.9.2009, (212), s. 6. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

PEŠTA, Roman. Co chybělo Benešovi. *Hospodářské noviny* [online]. 5.6.2002, s. 9. ISSN 0862-9587.

PETRÁČEK, Zbyněk. Beneš stále aktuální. *Lidové noviny* [online]. 4.9.2008, (208), s. 2. ISSN 0862-5921

SCHULZ, Milan. Zklamání z milovaných politiků. *Slovo* [online]. 31.3.1998, s. 5

STRÁNSKÝ, Martin Jan. Konec demokracie v Čechách. *Lidové noviny* [online]. 10.5.2002, (108), s. 13. ISSN 0862-5921.

SÝS, Karel. Odvrácená strana Edvarda Beneše. *Haló noviny* [online]. 22.8.2012, (196), s. 1. ISSN 1210-1494. Dostupné z: <http://www.halonoviny.cz/>

ŠIŠKA, Miroslav. Život Beneše byl i dějinami státu. *Právo* [online]. 30.1.2017, (25), s. 18. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

ŠTRÁFELDOVÁ, Milena. V Českém Krumlově byl poničen památník Edvarda Beneše. In: *Radio Prague International* [online]. 26.7.2004. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/v-ceskem-krumlove-byl-ponicen-pamatnik-edvarda-benese-8088985>

TOMAN, Marek. Beneš jako obětní beránek. *Právo* [online]. 1.12.2016, (280), s. 3. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

UHL, Petr. O co se Edvard Beneš zasloužil. *Právo* [online]. 28.6.2003, (150), s. 7. ISSN 1211-2119.V., K. Problematické busty jsou opět na světě. In: *ČT24* [online]. 28.10.2013. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1068590-problematicke-busty-jsou-opet-na-svete>

VÍŠEK, Zdeněk. Nelehký úděl odkazu druhého československého prezidenta. *Listy: Dvuměsíčník pro kulturu a dialog* [online]. 2018, (4) [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=184&clanek=041822>

VORLÍČEK, Janni. Benešův most v centru Ústí mohl padnout. Oprava má stát půl miliardy korun. *Ústecký deník* [online]. Copyright ©, 26. 8. 2020. Dostupné z: https://ustecky.denik.cz/zpravy_region/benesuv-most-usti-20200826.html

ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Edvard Beneš v podání Zbyňka Zemana. *Lidové noviny* [online]. 22.4.2000, s. 20. ISSN 0862-5921.

ZEMAN, Zbyněk. Beneš v zajetí obránců tradic. *Lidové noviny* [online]. 10.2.2007, (35), s. 3. ISSN 0862-5921.

ZÍDEK, Petr. Beneš se stal českým obětním beránkem. *Lidové noviny* [online]. 29.10.2016, (253), s. 23. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

ZÍDEK, Petr. Edvard Beneš, frankofil. *Lidové noviny* [online]. 19.9.2015, (220), s. 11. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

ZÍDEK, Petr. Český problém Edvard Beneš. *Lidové noviny* [online]. 24.5.2014, (120), s. 1. ISSN 0862-5921. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

ZÍDEK, Petr. Obrana Edvarda Beneše. *Lidové noviny* [online]. 28.2.2018, (50), s. 10. ISSN 0862-5921. Dostupné z:

Seznam grafů:

Graf 1: Proměna četnosti psaní o Benešovi v čase